

Óvoda az óvodás gyermekekért Alapítványi Óvoda

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Mottó:

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Készítette: Huszár Gáborné
Intézményvezető

Elfogadta: az „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítványi Óvoda Nevelőtestülete

Jóváhagyta:

- az „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítvány kuratóriuma
- az „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítványi Óvoda Szülői Szervezete

Hatályos: 2013. 02.01-től

Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig.

TARTALOMJEGYZÉK

Köszöntő	2
Küldetésnyilatkozat	3
Az óvoda adatai	3
I.Helyzetelemzés	4
I.1.1.Az óvoda személyi feltételei	6
I.1.2.Az óvónő személyisége, stílusa	6
I.1.3.Az óvoda tárgyi feltételei	7
I.1.4.Rendszerábra	9
I.2.A program célrendszere	10
I.2.1.Alapvető céljaink	10
I.2.2.Általános nevelési feladatok	10
I.2.2.1.Az erkölcsi, szociális érzelmek alakítása	10
I.2.2.2.Az esztétikai érzelmek alakítása	10
I.2.2.3.Az intellektuális érzelmek alakítása	11
I.3.A nevelés kerete	12
I.3.1.-Az egészséges életmód alakítása	12
I.3.1.1.Gondozás, testi szükséglet, mozgásigény kielégítése	12
I.3.1.2.Egészséges környezet biztosítása	13
I.3.1.3.Egészségvédelem, edzettség biztosítása	14
I.3.1.4.Fejlődés eredménye az óvodáskor végén	15
I.3.2.Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok	15
I.3.2.1.Légkör megteremtése	16
I.3.2.2.Keretjellegű napirend	18
I.3.2.3.Kapcsolatok kialakítása	19
I.3.2.4.Szokások megerősítése	20
I.3.2.5.A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére	20
II.A nevelés kerete	22
II.1.1.Néphagyomány-ápolás, népszokások, kismesterségek	22
II.1.2.A néphagyomány tartalma a tevékenységformákban	22
II.1.3.Jerles-napok az óvodában	23
II.1.4.Tartalom korcsoportonként	25
III.A program tevékenységformái	27
III.1.1.Játék, játékba integrált tanulás	27
III.1.2.A játékhoz szükséges feltételek biztosítása	28

III.1.3.A 3-7 éves korban megjelenő játékfajták, azok alakítása	29
III.1.4.A gyermekek beszédképességének alakítása, fejlesztése játék közben	29
III.1.5.Játéksegítő módszerek, az élmények szerepe	29
III.1.6.Játékba integrált tanulás	30
III.1.7.A szervezett tanulás formái	30
III.1.8.A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	31
III.2.Vers, mese, dramatikus játék	31
III.2.1.A felhasznált irodalom igényes összeállítása	31
III.2.2.A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása	32
III.2.3.A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése	33
III.2.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	33
III.3.Ének, énekes játékok, zenehallgatás	34
III.3.1.A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak megfelelő válogatása	34
III.3.2.A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása	34
III.3.3.A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása	35
III.3.4.A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése	35
III.3.5. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	36
III.4.Rajz, mintázás, kézimunka	36
III.4.1.A gyermeki alkotó-alakító tevékenységhez szükséges feltételek megteremtése	36
III.4.2.A 3-7 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységének fejlesztése	36
III.4.3.A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása	37
III.4.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	38
III.5.Mozgás, mozgásos játék	38
III.5.1.A mozgás feltételeinek megteremtése	38
III.5.2.A mozgás hatása a gyermeki szervezet fejlődésére	39
III.5.3.Különböző szervezeti formák megteremtése	40
III.5.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	40
III.6.A környezet tevékeny megszerettetése	40
III.6.1.A 3-7 éves korig megjelenő jellegzetes tartalmak	41
III.6.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	42
III.7.Munkajellegű tevékenységek	43
III.7.1.A munkajellegű tevékenységek tartalma	43
III.7.2.Korcsoportonkénti tartalmak	43
III.7.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén	44
IV.A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	45
IV.1.Lehetőségeink	45
IV.2.Feladataink és kompetenciaköreink	46

IV.3.A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása	47
V. Óvodánk kapcsolatrendszere	47
V.1.Az óvoda és a család	47
V.2.Kapcsolat az iskolával	49
V.3.Egyéb kapcsolatok	49
VI.A program tervezése, elemzése, értékelése	50
VI.1.A program működését tervező. elemző, értékelő dokumentumok	50
VI.2.A nevelőmunka ellenőrzése	51
VI.3.A nevelőmunkát segítő eszközök beszerzésének és megóvásának elvei	51
Legitimációs záradék	52
Nyilatkozat (SZSZ)	53
Érvényességi rendelkezések	54
Felhasznált irodalom	55

KÖSZÖNTŐ

KEDVES SZÜLŐK, KEDVES OLVASÓ!

Köszönöm, hogy szülői hivatásotokban olyan igényesek vagytok, hogy elolvassátok Pedagógiai Programunkat.

Szeretettel köszöntök mindenkit, aki az „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítványi (Mazsola) Óvoda Pedagógiai programja iránt érdeklődik, melyet nevelőtestületünk döntése alapján a Nagy Jenőné által készített és felügyelt „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című alternatív program adaptálásával készítettünk.

Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című óvodai program átfogja az óvodáskor teljes nevelő-fejlesztő munkáját, az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint készült alternatíva.

A program alappillére kettős: az érzelmekre épít és a gyermek esztétikai tevékenységét, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozza.

Az érzelmeknek rendkívül nagy jelentősége van az óvodás gyermek életében. Ezen életkori sajátosságot olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk befolyásolni, melyben a gyermek érzelme differenciálódhat, az érzelmi állapot tartóssága növekedhet, labilitása csökkenhet, kialakulhat a gyermek gazdag érzelmi skálája.

A tevékeny óvodai élet feltételeinek megteremtése kiemelt feladatunk, melyben hangsúlyt kapnak a művészeti értékek, hogy ezzel erősítsük gyermekeink kreatív gondolkodását, utat nyitva képzelőerejük és alkotóerejük kibontakoztatására.

A program másik alappillére a tevékeny óvodai élet megteremtése, melyben hangsúlyt kapnak a művészeti értékek, hogy a kreatív gondolkodási irányt megerősítsék. A divergens, kreatív gondolkodás megerősítése utat nyit a képzelőerő, alkotóerő kibontakoztatásának. Ehhez az alábbi kreatív gondolkodás területét bemutató elméletet éreztük találónak, mely kiemeli a művészetet, a humort, valamint kiemeli a felfedezés útján szerzett tapasztalati gondolkodást.

HUMOR	☐	Robbanásszerűen oldja a feszültséget, lazít, jó közérzetet
HAHA		teremt.

FELFEDEZÉS	☐	Hagyja a gyermeket kíváncsiskodni, kutatni a tárgyi,
AHA		természeti, társadalmi környezetet észrevenni.

MŰVÉSZET	☐	Segít megélni a művészet által kiváltott érdelemgazdag és
AH		ellenőrzött feszültségoldást.

Óvodai nevelésünket áthatja a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával annak fejlesztésébe vetett töretlen hitünk, melyet a fokozatosság és következetesség vezérel. Óvodánk családi légkörét a harmónia, szeretet, szépség és igazságosság határozzák

meg.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Alapítványi óvodánk olyan nyitott, rugalmas gyermekintézmény, ahol kiemelt érték az óvodás korú gyermekek személyiségének globális, harmonikus fejlesztése, a gyermekek személyiség tiszteletben tartásával, a művészeti eszközök segítségével.

Ennek érdekében vállaljuk, hogy nyugodt, esztétikus, higiénikus környezetet teremtünk és tevékeny, élményekben gazdag óvodai életet szervezünk gyermekeink számára, kielégítve testi-lelki szükségleteiket a tőlünk telhető maximális felkészítést biztosítva az (iskolai) életre.

Kiemelten fontosnak tartjuk a gyermekek egészséges életmódra nevelését, az „Egészséget testben és lélekben” elv alapján.

Garantáljuk, hogy biztonságos, szeretetteljes és humorral teli légkörben, a bátorító nevelés alapelveit szem előtt tartva, azonos gondoskodással és együttgondolkodással érjük el, hogy gyermekeink boldog meglepedettséggel töltsék intézményünkben napjaikat.

Jó hangulatú, magas fokú empátiás készséggel rendelkező közösséget nevelünk, amelyben a gyermekek képesek az együttműködésre és a toleráns viselkedésre.

Küldetésünknek tekintjük a gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítását, átörökítjük nemzeti kulturális értékeinket, hagyományainkat, ennek közvetítését esztétikai-művészeti élményekkel biztosítjuk, nevelőmunkánk színesebbé és hatékonyabbá tétele érdekében óvodánk értékeinek bővítését tervezzük és vállaljuk.

Küldetésünkben arra törekszünk, hogy partnereink elvárásainak maradéktalan kielégítésével, magas minőségű szolgáltatást nyújtva, közkedvelt, biztonságos, megbízható intézmény legyünk.

Az ÓVODAI NEVELÉS A MŰVÉSZETEK ESZKÖZEIVEL alternatív program megvalósítása a garancia arra, hogy küldetésünket teljesítsük, ez által gyermekeinket felkészítsük a következő életkori szakaszra, tartásuk, egészséges öntudatuk legyen.

Tisztelettel és üdvözlettel: Huszár Gáborné
Intézményvezető

AZ ÓVODA JOGI STÁTUSZA, ADATAI:

Neve: „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítványi Óvoda

Székhelye: Budapest, 1173 Összefogás u.1.

Telephelye: Budapest, 1173 Összefogás u. 1.

Az intézmény típusa: óvoda

OM azonosítója: 034646

Alaptevékenysége: TEÁOR 8510: iskola előkészítés

TEÁOR 851011 óvodai nevelés ellátása

Férőhelye: 40 fő

A Fenntartó neve: „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítvány

A Fenntartó címe: Budapest, 1173 Összefogás u. 1.

I. HELYZETELEMZÉS

Az óvoda bemutatása, a környezet társadalmi igényeinek, elvárásainak elemzése során kialakult tapasztalatok

Az „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítvány fenntartói közreműködésével az „Óvoda az óvodás gyermekekért” Alapítványi Óvoda 1991 óta működik.

Budapest XVII. kerület egyik legszebb kertvárosi részében, gondozott sorházak által körülvett zöldövezetben fekszik, távol a főúttól.

Udvarunk tágas, esztétikus játékokkal jól felszerelt, így számtalan lehetőség nyílik gyönyörű környezetünkben a természet megszerettetésére és tapasztalatok szerzésére az év minden időszakában.

Az óvoda 22 éve magánintézményként működik, s az elmúlt 20 évben az alapítók szakmai és gazdasági irányításával teljesítette közszolgálati funkcióit. A vezető 2011-ben tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála után vezetőváltásra volt szükség.

A kétszoptoros intézmény nevelőtestületének összetétele hosszú évek óta stabilnak mondható, így a változások nem, vagy csupán periférikus mértékben érintették az intézmény működését.

Nevelőtestületünk magasan képzett, gyermekszerető, a pozitív nevelés elvét magáévá tévő szakmai közösség.

Színvonalas nevelőmunkájukra szükség van, hiszen magánintézménybe alapvetően azon szülők íratják gyermeküket, akikkel kiemelt egyéni bánásmódra van szükség, lemaradásai vannak bizonyos területeken, illetve kiemelkedően tehetséges gyermek.

Egyéni fejlesztési dokumentumok alapján határozzuk meg a fejlesztendő területeket, az elért eredményeket, a szükséges lépéseket (támogató szakember segítségének igénybevétele stb.).

Keressük, a csak óvodánkra jellemző többletérték meghatározását. Ennek érdekében folyamatos nevelőtestületi és szülői értekezleti „brainstorming”-ot kezdeményezünk.

Bár sok kiválósággal bírunk (sószoba, saját főzőkonyha, rendkívül sok, színes fakultatív program biztosítása) ezen többletérték megfogalmazására a legmegfelelőbb eszköznek az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című alternatív programban megtalálható szellemiséget találtuk.

A nevelőtestület 2012-es nyitó értekezletén szavazta meg óvodai nevelési programunk korszerűsítését.

Nevelési tevékenységünket a stratégiai dokumentumok alapján a nevelési évre, az évszakokra jellemző ünnepkörök köré építjük. Ennek megvalósításához jól működik a felelősi rendszer, melynek alapja egy-egy ünnepkör felelősének megnevezése, az ünnep bonyolítási módjának közös meghatározása, az óvodai dekoráció, központi faliújság tartalmi elemeinek meghatározása, a fényképkészítés, és a fényképek kihelyezése a központi fényképtartóba és az interaktív tájékoztató táblára.

A felelősök „vetésforgóban” kerülnek sorra, önkéntes vállalás alapján.

Az ünnepek fontos szerepet töltenek be a művészetek eszközeivel tervezett nevelési folyamatok megvalósításában, a partnerek (gyermekek, szülők) elégedettségét növelik, az átadni kívánt érték értékállóságát eredményezi.

Az évszakonkénti nevelési tervet a csoportos óvodapedagógusok önállóan tervezik, értékelik, a vezető ellenőrzése mellett eredményeikről mind a szülők, mind a nevelőtestület felé negyedévenkénti gyakorisággal kerül sor értékelésre.

A szülők felé a negyedéves tervek heti lebontásban kerülnek a faliújságra, tájékoztatás céljából.

Minden heti verset nyomtatott formában is kihelyezünk, hogy a szülők otthon is gyakorolhassák gyermekeikkel.

Mozgalmas heteinken a fakultatív és alapszolgáltatásból adódó sokszínű tevékenységek zajlanak a napi, játékba integrált tanulás mellett:

- furulyaoktatás,
- úszás,
- lovaglás,
- korcsolyázás,
- játékos angol nyelvoktatás,

- Soros Alapítvány Mozgáskotta programja stb.

A programok befejeztével évvárót tartunk a fakultatív. szolgáltatások eredményeit felvillantva.

A programírás kezdetekor megfogalmaztuk azt is, hogy eddigi munkánkra, hagyományainkra fogunk építeni, ezt a munkát kívánjuk nívósabbá, gazdagabbá, árnyaltabbá tenni, részeibe új elemeket beépíteni. Az elemzés során nevelőtestületünk legnagyobb értékünknek a néphagyományőrzés-kismesterségek terén elért eredményeinket emelte ki, melyhez szorosan kapcsolódik a magatartási, viselkedési szokások alakítása, az értékek közvetítése. A nevelési területeket, mint a mese-vers, ének-zene, ábrázolás-kézimunka, a környezet tevékeny megismertetése, szorosan kapcsoljuk ehhez a tevékenységhez.

Kimagaslóan jó feltételrendszerrel rendelkezünk az óvodás korú gyermekek mozgásfejlesztése terén, mely elkötelezett tevékenységünket szervesen be tudjuk illeszteni a művészetek, mozgásművészet, prevenciós tevékenység témakörbe.

Az óvoda kertvárosi, nyugodt, esztétikus környezetben helyezkedik el. Gyermekeink döntő többsége teljes családból érkezik, ahol a szülők megteremtik az anyagi biztonságot, sokat foglalkoznak, játszanak gyermekeikkel, számukra igazán a gyermek érdeke az elsődleges. A szülői kör alapvetően a felső- és középvezetői, vállalkozói szférából kerül ki, mely meghatározza hozzáállásukat, emberi tartásukat és elvárásaikat az étellel, neveléssel kapcsolatban. A gyermekek sok élményt, tapasztalatot szereznek a családon belül is, illetve a családi programokon.

Ebből adódóan gyermekvédelmi feladatunk igen kevés akad, szociálisan támogatott gyermekünk a térítési rendszerünk miatt nincs.

A szülők szívesen részt vesznek közös programjainkon, támogatják elképzeléseinket, helyi programunk előkészítésében is aktívak voltak. Egyetértenek azzal, hogy az egészséges életmód kialakítását, a néphagyományőrzést, kismesterségek gyakorlását, az érzelmi nevelést és társas kapcsolatok alakítását tartjuk legfontosabbnak, ehhez kapcsoljuk a többi nevelési területet és a gyermekek fejlesztését ilyen komplexitásban valósítjuk meg. A Szülői Szervezettel véleménycserével alakítottuk ki az érdekegyeztetést a programírás folyamatában.

Közvetlen partnerkapcsolatainkra a kiegyensúlyozott, bizalommal teli kapcsolat jellemző.

Kiemelkedően jó kapcsolatot alakítottunk ki a Pedagógiai Szakszolgálattal és a környező iskolákkal, melynek kapcsán jó hangulatú iskolai szülői fórumokat tarthatunk.

I.1.1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda személyi ellátottsága jónak mondható.

Minden csoportban két óvodapedagógus dolgozik főiskolai végzettséggel, 75 %-uk pedagógiai szakvizsgával is rendelkezik. A két csoport mindegyikében szakképzett dajka segíti a nevelést.

Főzőkonyhánkat egy fő szakácsnő üzemelteti.

Szerződés alapján heti rendszerességgel logopédiai ellátásban részesülnek gyermekeink. Logopédus támogató szakemberünk munkája hosszú évek óta kapcsolódik óvodánk pedagógiai, fejlesztő tevékenységéhez, igen eredményesnek mondható, és szorosan egymásra épül.

Az iskolaérettségi szűrővizsgálatokat szintén szerződés alapján óvodapszichológusunk segítségével, együttműködésével végezzük.

I.1.2 Az óvodapedagógus személyisége, stílusa

Programunk sikerét, megvalósulásának színvonalát, vagy esetleges kudarcát is meghatározhatja az óvodapedagógusok személyisége, a nevelőtestület légköre, a vezető közreműködése.

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában az óvodapedagógusok végzik. Személyünk minta a nevelésben. Magatartásunkat az elfogadás, a tolerancia, kezdeményezőkézség jellemzi.

Minden esetben elfogadjuk a család elsődlegességét a gyermek nevelésében. A gyermekeket szeretetteljes, megerősítő légkör veszi körül, mely biztosságot, védelmet, kiszámíthatóságot jelent számukra. Saját értékeinket is megmutatjuk a gyermekeknek, erősítjük azt a nevelői stílust, mely a segítőkészséget, a pozitív dolgok felfedezését, és kiemelését helyezi előtérbe a számonkérés, bírálat, negatív megkülönböztetés helyett. A nevelés szempontjából a barátságos, megengedő /de nem szabados/, megértő /és nem bíraskodó/elfogadó /de nem mindent elfogadó, együttérző attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek. Konfliktus helyzetekben, döntésekben annak önálló megoldására bátorítjuk gyermekeinket, megmutatjuk a lehetséges módokat, megoldásokat, egyeztetési lehetőségeket, figyelünk arra, hogy senkit ne érjen fizikai vagy lelki sérülés.

Az óvodánkban dolgozó óvónővel szemben elvárás, hogy:

- a gyermekek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével,
- alkotásaival esztétikai élményt nyújtani.
- Legyen jártas a néphagyomány-örzésben, a kismesterségek gyakorlásában,
- legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre.

- Tudjon hatékonyan együtt dolgozni óvodapedagógus párjával.

Az óvodapedagógusok fontos feladata, hogy a nevelőmunkába vonják be a dajkát, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A pedagógiai munkát segítő kollégák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódjanak a csoportok mindennapi életéhez, a csoportjuk eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez. Valljuk, hogy csak olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni a gyermekek érdekében,- ahol jó közérzet, derű tapasztalható, a döntésekben mindenki részt vehet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, a kreativitásnak, ahol minden munkatárs pozitív emberi értékkel rendelkezik, s azt mások elismerik, értékelik.

Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

A vezető feladata, hogy:

- A gátló tényezőket felismerje, kiküszöbölje.
- Éljen együtt szorosan az óvoda mindennapjaival.
- Keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat, mely az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik.
- Kritikusan, de pozitív szemlélettel olyan módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de ne kendőzze el a hiányosságokat sem.

I.1.3. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda 1979-ben épült, óvoda céljára. Ezen tény meghatározza állagát, de szerencsés elrendezési adottságait is. 2 tágas csoportszobánk világos, szellős, a 20 fős csoportok számára ideális. A csoportszobákban bordásfal, labdafal, számos állandóan megtalálható mozgásfejlesztő eszköz áll a gyermekek rendelkezésére.

Az épület belső állagát sikerült megóvni, de a külső állagmegóvás végett felújításra van szükség.

Az udvar mérete ideális, a játszóudvar csupán sövényvel megosztott, a biztonságos intézmény elvei szerint. Az udvar burkolata felújításra szorul, de a növények védelme miatt még keressük erre a megfelelő megoldást. Udvarunk felszereltsége jó, ennek ellenére folyamatosan fejlesztjük azt: trambulín, játszóházak kialakítása, homokozó fejlesztése, „pódium” korszerűsítése, biciklipálya stb.

Fontos ez azért is, mert tornateremmel nem rendelkezünk, így a gyermekek mozgásfejlesztésének jelentős része az udvaron zajlik.

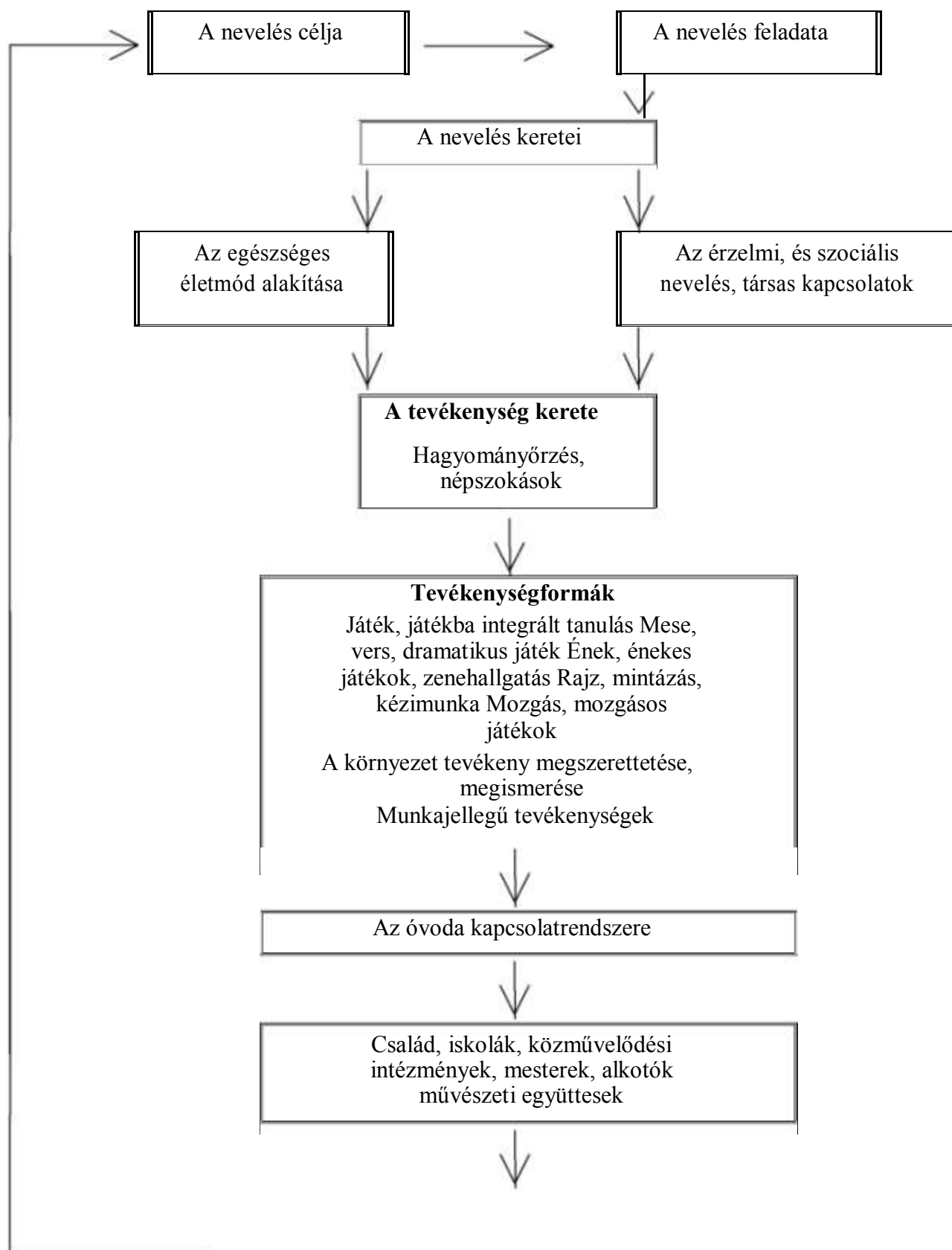
A program működéséhez szükséges speciális eszközök, játékok, tárgyak:

- Esztétikus mesesarok: Párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, paraván, gyertyák, magnó, CD lemezek a drámajátékhoz, albumok, különböző színű leplek az átváltozáshoz, esztétikus mesekönyvek stb.
- Esztétikus ének sarok: Olyan tér a csoportban, ahol a gyermekek kényelmesen elférnek a zenei fejlesztéshez, hangszerek (gyermekeknek, felnőtteknek), szimbólumok a tanult dalokról.
- Esztétikus kézműves sarok: különböző méretű rajzlapok, színes papírok, ragasztók, ollók, festékek, ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, fonalak, madzagok, szövokeretek különböző méretekben, textíliák, agyag, fazekaskorong, bőrök, gyurma, termékek, különböző természetes anyagok (csuhé gyékény, vessző stb.), esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos térben kialakított mini galéria a gyermekek munkáinak.
- Esztétikus Ovi Galéria: Évszakonkénti kiállítás művészeti élményt nyújtó alkotásokból) gyermekeink, amatőr művészek, népművészek, óvó nénik munkái, iskolások munkái stb.
- Videó szoba (a sósobát használjuk erre a célra, a párhuzamos egészségmegőrzés miatt). A gyermekekről készült felvételek élményszerű feldolgozásához, természetfilmek, népszokások megtekintéséhez.
- Videokamera, fényképezőgép: Az élményfeldolgozáshoz, a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élménykövetítéshez, az óvoda ünnepeinek, hangversenyeinek, az Ovi Galéria eseményeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez.
- Esztétikus polc a termékek gyűjtéséhez.
- Az udvaron (pódiumszerű) zajtól védettebb rész az énekes játékok játszásához.
- Kijelölt futópálya az udvaron, ahol a gyermekek a mindennapi futó kocogó edzéseket végzik.
- Szakkönyvek, módszertani kiadványok.
- Az óvoda színvilágának megkomponálásához textíliák, függönyök, festékek.
- Esztétikus tájékoztató táblák az évszakprojekt bemutatásához, a program rendszerének ismertetéséhez, a bátorító nevelés 14 elvének ismertetéséhez, általános tájékoztatáshoz, valamint a gyermekek eredményeinek ismertetéséhez.

- Kijelölt bicikli, motor, rollerpálya.

I.1.4. A program rendszerábrája

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

I.2. PROGRAMUNK CÉLRENDSZERE

II.2.1. Alapvető céljaink

- A gyermekek nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése.
- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása, komplex élmények biztosításával.
- A népi kultúra átörökítése, népi kismesterségek megismertetése.

I.2.2. Általános nevelési feladataink

A gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

I.2.2.1. Az erkölcsi - szociális érzelmek alakítása

Érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, meleg, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése. Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, ön- fegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség, igazságosság, igazmondás. A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.

A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önértékelést és önértékelést. A gyermekek legyenek képesek a környezetükben lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót, és a rosszat.

Önmaguk, és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés. A szociális

érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását, a csoportokban fogadják el a mexikói, kínai, orosz, német, amerikai stb. kettős állampolgárságú társaikat. Érvényesüljön a gyermekközösség szupranacionális volta, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek erősödjenek.

I.2.2.2. Az esztétikai érzelmek alakítása

Az egyéni igények és képességek figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása. Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, természetben, a tárgyi-társadalmi környezetben egyaránt. A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó-képesség erősödjön. Legyenek képesek a tárgyi, emberi, természeti környezetben észrevenni a szépet, a csúnyát. Az esztétikai élmények- ezen belül népi kultúránk értékei- legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai értékítéletének.

Harmonikus, összerendezett mozgás indirekt gyakorlása segíti elő az esztétikus, szép mozdulatok kialakulását. Óvodánk számos lehetőséget biztosít a gyermekeknek különböző helyzetekben, változatos közegben az esztétikus mozgás kialakítására, fejlesztésére: úszás, lovaglás, korcsolyázás, mozgáskotta stb.

I.2.2.3. Az intellektuális érzelmek alakítása

Az intellektuális érzelmek megjelenése, segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az értelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, különös tekintettel a kreativitásra. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását. A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettség - segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

I.3. A NEVELÉS KERETE

I.3.1. Az egészséges életmód alakítása

Nevelésünk célja:

A gyermekek egészséges életvezetés-igényének, szokásainak, készségeinek alakítása, testi-lelki fejlődésük elősegítése.

Feladatunk:

1. A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
2. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
3. A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása.

I.3.1.1. A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése

• **Nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó biztosítása:** A kisgyermekek először az óvodában dolgozó felnőttekkel, a csoportokba járó gyermekekkel ismerkednek meg. A kölcsönös ismerkedés folyamatát az anamnézis (adatlap) felvételével indítjuk el, melynek elsősorban a gyermek testi szükségleteinek feltérképezése a célja, hiszen ezek kielégítésével alapozzuk meg a minden tevékenységhez szükséges jó közérzetet. Óvodánkban Az egyéni fejlesztési lapokon követjük figyelemmel a gyermekek fejlődését, érését. Biztosítjuk a rugalmas anyás beszoktatás lehetőségét /lásd: érzelmi nevelés/. A beszoktatás alapítványi óvodánk folyamatos felvételi sajátossága alapján az egész nevelési év során megvalósul.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy minden gyermek biztonságosan, egyéni képességeihez mérten sajátítsa el a csoport szokásrendjét, szükségleteik kielégítésének módozatait, melyek fejlesztésük alapjait képezik. Vegyes életkorú csoportjainkban fokozottan érvényesítjük, az egyéni bánásmód, a differenciált nevelés elvét. A közösen végzett tevékenységek során a gyermekek megismerkednek a szokásrenddel, megtanulják a testápolás, öltözködés, stb. sorrendjét, szokásait. Viselkedésünk minta a gyermekek számára. A létrejövő kapcsolatok a felnőtt-gyermek közötti érzelmi szálakat alakítják ki, melyeket-szeretetet kifejező magatartásunkkal, beszédünkkel igyekszünk elmélyíteni.

A gyerekekkel állandó beszédkapcsolatban vagyunk. Fontosnak tartjuk, hogy bátran, gátlások nélkül beszéljenek, problémáikat, élményeiket osszák meg velünk. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermeknek elegendő időt biztosítsunk a gondozási feladatok megtanulásához, elvégzéséhez és gyakorlásához, saját fejlettségéhez, tempójához igazodva. Az egyes tevékenységeket mikro csoportban végezzük, elegendő időt, és nyugodt légkört teremtünk a szokások kialakulásához, megerősödéséhez, belsővé válásához. A gondozási tevékenységeket interakciók, és vizuális jelek kísérik.

- **Étkezés:** Óvodánkban az étkezést saját főzőkonyhánk végzi, a gyermekek megfelelő tápanyag- és ásványi anyag biztosításának érdekében. Nagy gondot fordítunk a kiváló minőségű, alapvetően friss alapanyagok beszerzésére, tekintetbe véve a különböző évszakokban kiemelt fontosságú nyomelemek, vitaminok bevitelét. Az óvodában mindig ásványvizet fogyasztanak gyermekeink, mely a csoportszobákban jelekkel ellátott saját poharuk használatával a nap bármely szakában elérhető számukra. Az egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása érdekében naponta két alkalommal nyers, friss gyümölcssel, zöldséggel, olajos magvakkal egészítjük ki étrendünket. Fontosnak tartjuk az esztétikus terítést, a kulturált étkezés szabályainak megismertetését, betartását. A gyerekek eltérő táplálkozási szokásait a szülők segítségével igyekszünk megismerni, ezeket kellő toleranciával kezeljük. A fejlettségi szintnek, egyéni sajátosságoknak megfelelően segítünk az étkezésben.
- **Testápolás:** Az óvodába kerülő gyermekek eltérő otthoni szokásokat hoznak magukkal, az együttműködés, a szokások összehangolása sokat segít a belsővé válásban. E területen is a gyermek-felnőtt közötti szeretetteljes kapcsolatra építünk. Az egyéni fejlettségi szintnek, tempónak megfelelően, a folyamatosság elvei szerint szervezzük a gyermekek tevékenységét. A mosdót a szükségleteiknek megfelelően önállóan vagy segítséggel használják. Figyelünk arra, hogy a tevékenységeket helyes sorrendben végezzék, és a szokások stabilan belsővé váljanak. Biztosítjuk az intimitást a WC használatánál. Nyáron a gyermekeknek rendszeresen biztosítjuk a zuhanyzási lehetőséget. Orruk tisztántartásához elérhető helyen papírsebkendőt helyezünk el, így önállóan is képesek használni azt. A papírsebkendő elérhetőségéről a csoportszobákban és udvaron egyaránt gondoskodunk.
- **Öltözködés:** Fontosnak tartjuk, hogy az öltözködés esztétikája, illetve az öltöző rendjének, tisztaságának megőrzése, helyreállítása fokozatosan, biztosan váljon minden gyermek igényévé. A tevékenységeket kísérő folyamatos kommunikációval a szokásokat minden korcsoportban alakítjuk. Az öltözőben/lehetőségeinkhez képest/igyekszünk megteremteni az egyre önállóbb cselekvés lehetőségét. Ebben a tevékenységben is a folyamatosság dominál. Kiscsoporttól törekszünk arra, hogy az öltözködés sorrendjét megtanulják, alkalmazzák, s a hőmérsékletnek megfelelően önálló döntéseket tudjanak hozni ruházatukról.
- **Pihenés, alvás:** A gyermekek saját tempójukban, szükségleteiknek megfelelően készülnek a lefekvéshez, alszanak, vagy pihennek. Pihenés előtt alaposan szellőztetünk, alvás alatt folyamatos a légszere. Az óvodáskorra jellemző krónikus felső-légúti problémák megelőzésére, kezelésére pihenés alatt sópárologtató készüléket üzemeltetünk és só fektető párnákat használunk. A gyermekek a kényelmes alvás érdekében átöltöznek. A pihenést mindig mese, ének, dúdolás előzi meg. Biztosítjuk a csendet, nyugalmat, a jó értelemben vett " bezártságot". Az ágybavizelés egyes csoportjainkban sűrűn előfordul. Ennek megelőzésére többszöri mosdóhasználatot teszünk lehetővé a gyermekeknek, az ágyat gumilepedővel védjük, s igyekszünk a nyugalmas alvás feltételeit biztosítani. Az ágyba vizelő gyermek problémáját diszkrétan, empatikus módon kezeljük. Az eltérő alvási igényeket figyelembe vesszük. 5-8 éves korú csoportjainkban biztosítjuk az alvásidő lerövidülését 1 órára.

A kevesebbet alvó, pihenő gyermekek később fekszenek le, és hamarabb kelnek, az időt csendes játékkal, illetve iskola előkészítő foglalkozással, egyéni szintfelmérési, fejlesztő játékokkal töltik.

I.3.1.2. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Óvodánk 2 db, többfunkciós csoportszobával rendelkezik, ahol biztosítjuk az egészséges környezetet, higiénikus feltételeket. A csoportszobák berendezési tárgyai a gyermekeknek megfelelőek, könnyen mozgathatóak. A nagyobb, súlyosabb bútorokat úgy helyeztük el, hogy ne jelentsenek balesetveszélyt. Az esztétikus berendezést - lehetőségeinkhez mérten- igyekszünk természetes anyagokból készült bútorokkal, kiegészítőkkel biztosítani. Színben, hangulatban hozzáillő textíliák, növények teszik barátságossá a csoportszobákat. Jól elkülönített helyük van a különböző tevékenységeknek, a hozzájuk szükséges eszközöknek. Minden csoportnak saját öltözője, mosdója van. A kert különböző burkolatú területei, és a változatos, évszaknak megfelelő egynyári, illetve örökzöld növényzet sokféle játéktevékenységre ad lehetőséget. Helyet biztosítunk a labdajátékoknak, a dalos játékoknak, homokozásnak, szerepjátékoknak, nagymozgásos-játékoknak, és változatos ábrázolási tevékenységeknek.

I.3.1.3. A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása

Az egészségvédelem érdekében igyekszünk elkerülni a stresszhelyzeteket: nyugodt, szeretetteljes, barátságos légkört teremtünk, a konfliktus helyzeteket megoldjuk, azok önálló, békés megoldására első perctől kezdve neveljük gyermekeinket. Az egyes tevékenységekre elegendő időt hagyva a gyermekeket nem sürgetve nyugodt, kiegyensúlyozott élettempót alakítunk ki. A napi, illetve heti tevékenységek azonos időben ismétlődnek, így a gyerekeket a tevékenység váltás nem éri váratlanul. Már a reggeli üdvözléskor felmérjük a gyermekek ruházatát, és pillanatnyi állapotát, melyet folyamatosan figyelemmel kísérünk. Betegség esetén értesítjük a szülőt, ha szükséges lázcsillapítót adunk, baleset esetén a szülő értesítése mellett orvoshoz visszük a gyermeket. Tevékenységeinket, környezetünket úgy szervezzük, hogy baleset lehetőleg ne érhesse a gyermekeket.

A 3-7 éves korú gyermekek fokozottan érzékenyek a felső-légúti megbetegedésekre. Az óvodában kialakított sószobát preventív céllal, heti 3-szori rendszerességgel igénybe veszi minden gyermek. Igyekszünk a mikro csoportos fejlesztési formájú tevékenységeket úgy szervezni, hogy azokat a sószobában lebonyolítva még tovább fokozzuk az egészség megőrző funkciót. Ennek értelmében itt szervezzük a „videoszobát”, a logopédiai foglalkozásokat, a játékos angol nyelvoktatást, a furulyaoktatást, az iskola előkészítő foglalkozásokat is. Pihenés alatt is élünk a só preventív erejével: sópárologtatót, só fektető párnákat használunk a csoportszobában.

- **Edzés:** Az egészséges életvezetéshez feltétlenül hozzátartozik a rendszeres mindennapos edzés, mozgás. Az edzés mindhárom módjára van lehetőségünk. A lég-és napfürdőzésre legtöbb alkalmat a minden napi szabadban való tartózkodással tudjuk biztosítani, melynek során az évszak adta lehetőségeket kihasználjuk a délelőtti, illetve a délutáni órákban. Jó időben a gyermekeket napoztatjuk, bőrüket fényvédő krémmel óvjuk, és fokozatosan szoktatjuk a sugárzásához. Nyáron biztosítjuk a pancsolás,

zuhanyozás lehetőségét. A vizes edzés önkéntes, nem erőltetjük, de ösztönözzük a részvételt. Az edzési lehetőségeket télen csúszkálással, szánkózással, nagy sétákkal stb. egészítjük ki.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek. Biztosítjuk gyermekeink számára a természetes nagymozgás elemek, egyéni, szabadon választott ismételtetését. Ezen feladathoz számos eszköz áll rendelkezésünkre: mozgáskotta eszközrendszere, fejlesztő, alapozó torna eszközrendszere, a csoportszobák felszerelése stb. Hangsúlyt fordítunk a gyermekek mozgáskoordinációját javító, naponkénti néhány perces, szervezett mozgástevékenységre: minden nap futás-kocogást, ugróiskolázást szervezünk.

I.3.1.4. Fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat. Zsebkezdőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki-és begombolják, cipőjüket befűzik,
- A ruhájukat esztétikusan összehajtva a polcukra helyezik, a cipőjüket a tartóba teszik.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek önmaguk esztétikus, izléses megjelenésére.

I.3.2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A szociális és egyéni nevelésünk célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Keretjellegű napirend.
- A nyílt, pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása társaikkal és a felnőttekkel.
  - A családi életrenden alapuló, a természeti és a tárgyi környezethez

kapcsolódó elemi szokások megerősítése.

I.3.2.1. Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Óvodánk adottsága megkönnyíti, hogy nyugodt, derűs miliőt alakítsunk ki. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket és a szülőket már az óvodába kerülés pillanatában pozitív benyomások ériék. Ennek elősegítésére szolgál a halk, megnyugtató zene az előtérben, a gyermekek öltözőiben, a saját főzőkonyha generálta családi illatok.

A csoportszobákat, az óvoda egyéb helyiségeit évek óta tudatosan természetes anyagokból készült berendezési tárgyakkal, harmonikus, nyugodt összhatást keltő színekkel, anyagokkal rendezzük be, dekoráljuk. Ezzel a környezettel igyekszünk megteremteni azt az alaphangulatot, amely programunk sikerének feltétele: nyílt, barátságos érzelmi viszony kialakítását a gyermekekkel és a szülőkkel.

A folyamatos beszoktatásokkor a lehető legtapintatosabban járunk el. Hagyomány az anyás beszoktatás, a családnak, a gyermek igényeinek, teherbírásának legmegfelelőbb ütemben. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt, az óvodába lépést megelőzően hosszasan ismerkedjenek az óvodával, az óvodai élettel.

A beszoktatás alatt figyelembe vesszük a gyermekeket érő idegi, fizikai megterhelést, a rugalmasság, fokozatosság elvét szem előtt tartjuk.

Az óvodába lépő gyermekekről adatlapot, személyiséglapot veszünk fel, fejlődésüket figyelemmel kísérjük. Amennyiben szükséges, támogató szakembereink (logopédus, pszichológus) bevonásával mérjük fel- és fejlesztjük őket.

Nagyfokú körültekintéssel, gyöngédséggel, türelemmel igyekszünk átsegíteni a gyermekeket és az aggódó szülőket az esetleges kritikus napokon.

Nevelőtestületünk kicsi, így a gyermekek hamar megismerik az őket körülvevő felnőtteket. A kicsiket védjük, óvjuk, nyugalmukat biztosítjuk.

Az óvodás élet e szakaszában törekszünk arra, hogy érzelmileg olyan viszonyt tudjunk kialakítani minden gyermekkel, hogy óvodás éveik alatt bizalommal, őszintén forduljanak hozzánk örömmel, bánatukkal egyaránt. Nagyon fontos a beszoktatás ideje alatt, de később is az ölbéli játék, a mondóka, a „höcöggető”, a gyermekkel játszott személyes énekes játék, a dúdoló, a vigasztaló mese, stb. Biztosítjuk nagyobb csoportjainkban is a személyes percek, amikor csak egy gyermekre figyelünk, vele játszunk, beszélgetünk.

Csoportjainkat részben osztott formában szervezzük. Lehetőségeinkhez képest biztosítjuk a felmenőrendszert, a gyermekekkel, 3-4 évig ugyanaz az óvónő-pár foglalkozik. Ez a csoportszerkezet hasonló fejlődési szakaszban lévő gyermekeknél a nagy egyéni különbségeket is igen jól tudja tolerálni, fejleszteni. A napirend nagy egységeinek a kialakításánál is jól működik. Az osztatlan csoportok számos előnyét úgy érvényesítjük, hogy biztosítjuk a két csoport nyitottságát a délutáni szabad játék idején, és az udvari életben. Így a kisebb közösség "mi együtt" érzése mellett lehetőségük van a gyermekeknek, hogy érdeklődésüknek megfelelően részt vegyenek a nagyobbak fejlettebb tevékenységeiben. A nagyobbak ugyanakkor átélhetik az "én már ügyesebb vagyok, segítek neked, megtanítalak rá" érzését is.

A nyitottság szinterei:

- Testvérkapcsolatok ápolása,
- A Jeles-napok ünnepei,
- Délelőtt és délután az udvari játék, tevékenység ideje,
- A két csoport közötti átjárhatóság biztosítása délután, közös tevékenységek szervezése, szülői „barkácsdélutánok” stb.
- Péntekenkénti „varázsovi” foglalkozások alkalmával.

A csoportok életritmusát a rugalmas, folyamatosságon alapuló napirend foglalja keretbe. Napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy minden tevékenységhez elegendő idő álljon a gyermekek rendelkezésére. A folyamatosság lehetővé teszi, hogy saját egyéni tempójukban, sürgetés és felesleges várakozás nélkül végezhessék a tevékenységeket. Figyelembe vesszük minden csoportnál az életkori sajátosságokat, illetve az olyan egyéni adottságokat, amelyek különösen egyéni bánásmódot igényelnek. A nagyoknál lecsökkentjük a pihenési időt, az étkezések időtartama is csökken, ezzel szemben a játék, a játékba integrált tanulás, és a tevékenységek ideje hosszabb lesz. Napirendünk tartalmazza minden csoportban a rendszeres mozgás, edzés idejét, a frontális fejlesztések mellett az egyéni és mikro csoportos foglalkoztatási formákat. Az itt feltüntetett napirend keretjellegű, a tevékenységek egymásra épüléséről tájékoztat. Ennek alapján minden korcsoportban az óvodapedagógusok dolgozzák ki a csoportjuknak leginkább megfelelőt.

I.3.2.2 NAPIREND

Időtartam	Tevékenység
	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN
7:300-9:00	Személyes percek Szabad játék
9:00.-10:30	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos teendők, tevékenységek Testápolási teendők Tízórai Vers-mese-dramatikus játékok Rajz, mintázás, kézimunka Ének-zenei készségek fejlesztése
10:30-12:00	JÁTÉK A SZABADBAN Mikrocsoportos tapasztalatszerzések, séták, Énekes játékok az udvaron Edzés: kocogás, futás
12:00-13:00	Ebéd Testápolási teendők
13:00-15:00	Pihenés, altatás mesével, altatódallal
15:00-15:305	Testápolási tevékenységek Uzsonna
15:30-18:00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN Zenés, mozgásos percek Egyénenkénti részképesség-fejlesztés Szabadon választható szolgáltatások: pl.: zenei előképző, balett

Az évszaknak és az időjárásnak megfelelően változik a szabadban eltöltött tevékenységek időtartama. Egy héten egyszer - a frontálisan szervezett mozgásos játékok miatt - a játékba integrált tanulás rendje felborul.

I.3.2.3. A gyermekek nyílt, pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása társaikkal, és a felnőttekkel

Elveink a gyermek-felnőtt kapcsolatában

- A felnőtt próbálja megérteni elsősorban érzelmileg a gyermeket
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni
- A gyermek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala
- A felnőtt a gyermek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépéssel vezessen be konzekvenciákat.
- A felnőtt alakítsa ki a közösségi élet szabályait, legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi módszereit
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség más tagjaihoz is kapcsolódjanak
- A felnőtt nevelje a gyermek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy vélemény tudjon mondani a történekről, úgy hogy a gyermek felelősségérzete erősödjön
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív én- képe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor örüljön a kisebb előrelépéseknek, fejlődésnek
- Az agresszív gyermek ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges
- A felnőtt – gyermek kommunikációjában világos egyértelmű konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, és a kompromisszumkeresés. Mellőzendő a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás a gyakori bírálgatás, a kioktatás, a kiabálás, a panaszkodás, a prédikálás
- A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme bizalomelőlege, és az a szemlélet, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak és a változásra képessé váljanak. A felnőtt jelezze örömeivel a dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat
- A felnőtt használja a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

I.3.2.4. A családi értékrenden alapuló, a természeti és tárgyi környezethez kapcsolódó elemi szokások megerősítése.

Óvodánkban nagyrészt a **Jeles-napok** köré csoportosulnak a tevékenységek, ez keretet ad a csoportok saját hagyományainak is. Az 5-6-7-8 éveseknél a csoport kalendáriumában egyezményes szimbólumokkal megjelennek ezek a napok. A gyerekekkel közösen rendezzük be a csoportszobát, alakítjuk ki minden tevékenységnek a helyét, és ezeket közösen tartjuk rendben Következetes szoktatással a környezet esztétikájának megtartására neveljük gyermekeinket.

A gyermeki tevékenységekhez nagy szabadságot biztosítunk, a pontos határok megjelölésével. Fontosnak tartjuk, hogy minden csoportunkban stabil szokásrendszer alakuljon ki. Már a beszoktatástól kezdve a tervezett szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket állandó ismétléssel, sok pozitív megerősítéssel, és személyes példaadással gyakoroltatjuk a nagyrészt elemi szokásokat, szabályokat. A szülőkkel egyeztetjük nézeteinket nagy figyelmet szentelünk a személyes beszélgetéseknek, valamint mindenfajta kommunikációt nagyra értékelünk, hiszen ez erősíti kapcsolatunkat. Nevelőtestületünk úgy véli, hogy a legerősebb közösségformáló erő az, ha az óvodapedagógusok együtt élnek a csoportjukkal. Kimutatják érzelmeiket, legyen az öröm, siker vagy felháborodás. A jókedv, a humor, gyógyír lehet a vélt vagy valós problémákra. Az őszinteséget minden gyermek nagyra értékeli, ez növeli a hitelességet.

I.3.2.5. A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- Érzelmekben, szavakban, tettekben nyilvánosságra hozzák, hogy jól érzik magukat az óvodában, ragaszkodnak a felnőttekhez és társaikhoz.
- Rögzülnek a különböző tevékenységekhez kapcsolódó helyes magatartásformák, szokások, szabályok.
- Alkalmazzák a sokszor gyakorolt szabályokat, szokásokat a társaikkal való nézeteltérésekben, képesek egyezkedni.
- A felnőttek kérése nélkül is segítenek egymásnak, együttéreznek a közösség tagjaival.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt óvodán kívül is.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igénylik a tevékenységekben való részvételt, együttműködést.
- A tevékenységeket türelmesen a megbeszéltek alapján befejezik, képesek nyugodtan ülni, figyelni, türelmesen meghallgatják a felnőttek, és társaik közlését. Értik környezetük jelzését szavak nélkül is.
- Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak saját képességükben.
- Értékelik saját tetteiket, bátran véleményt mondanak a felmerülő problémákkal kapcsolatban. Javaslatot tesznek a megoldásra.
- Képesek érvényesíteni kezdeményezőképességüket, igyekeznek elhárítani a felmerülő akadályokat.
- Ismerik az érzelemnyilvánítás kulturált formáit.

- Feltalálják magukat a megszokottól eltérő, de ismert helyzetekben.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

II. A NEVELÉS KERETE

II.1.1. Néphagyomány-ápolás, népszokások, kismesterségek

Nevelőtestületünk a tevékenysége keretében tekinti a népi kultúra átörökítését, a népi kismesterségek megismertetését, a néphagyományok ápolását.

A néphagyományörző szemléletű nevelésben olyan eszmei, erkölcsi és kulturális értékekre bukkantunk, amelyekkel teljes mértékben azonosulni tudunk, és úgy gondoljuk, hogy ezzel életre szóló útravalót adhatunk gyermekeinknek. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni ezzel a szemlélettel, akik tisztelik egymást, elfogadják, hogy minden ember más, nem vagyunk egyformák. Nyitott, szeretetteljes, családi légkört biztosítunk a gyermekek számára, amelyben állandó tevékenység mellett megtanulják kifejezni érzelmeiket, fejlődik felelősségtudatuk, viselkedésük, emberi kapcsolatuk.

A hagyományokat, a népi kultúrát megismerve gyermekeink olyan pozitív élményt élnek át, melyek mintát adnak az elkövetkező időre. Ezek az élmények elősegítik a kultúra befogadását, azoknak az ősi hagyományoknak a tiszteletét ébresztik fel, melyek az otthonhoz, a szülőföldről, gyökereinkhez kötnek. Megtanulják szeretni és óvni a természetet, tisztelni az "életet". Megérettetjük a gyermekekkel, hogy milyen fontos a család, az összetartozás érzése. Elültetjük bennük az "ünnepelni tudás" képességének magvait. A nevelés folyamatában a népi kultúra azon elemeit építjük be, amelyek igazodnak a gyermek életkori sajátosságaihoz, a mindennapi óvodai életet gazdagítják külsőségeikben és belső tartalmukban egyaránt.

II.1.2. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- **Vers, mese dramatikus játék**

Népköltészeti alkotások: népi mondókák népmesék, szólások, találós kérdések, közmondások, rímusok, kikiáltók, névcsúfolók, ölbeli játékok, népi színjátszás, dramatikus népi játékok,

- **Rajz, mintázás, kézimunka**

Népi kismesterségek technikái: szövés szövőkereten, kézi szövés. Elemei: fonatok, sodrások, szarvacskázás, "körmöcskézés", stb. agyagozás.

Nemezélés, bőrözés, gyöngyfüzés, hímzés, tojásfestés, batikolás.

- **Tárgykészítő népi játékok**

Egyszerűbb népi hangszerek /drungattyú, csörgők, kóróhegedű /csutkababa, rongybaba, csuhéjbaba, gyékénylő, nemezlabda készítése.

- **A Jeles-napok " jelképkészítő" technikái**

Adventi koszorú készítése, Luca búza ültetése, mézeskalácssütés, díszítés, szalmacsillag, Betlehem-készítés, gyertyaöntés, stb.

Farsangi maszk készítése, kisébaba készítése, komatál készítés, tojásfestés, májusfa-díszítés.

- **Ének-énekes játékok-zenehallgatás**

Népi mondókák, ölbeli gyermek játékaik, énekes népi játékok, énekes népszokások, népdalok,

Hangszeres népzene, néptánc

- **A környezet tevékeny megszerettetése**

Népi jóslások, időjárási megfigyelések, Jeles-napok szokásai, ünnepi jelképek, környezet megismerő, tájmegismerő séták, kirándulások, az évszakok változásaival kapcsolatos környezetalakító munkálatok/ kerti munkák, veteményezés, palántanevelés, csíráztatás, hajtás, betakarítás, szőlő-gyümölcs szüret, befőzés stb. /.

- **Mozgás-mozgásos játékok**

Népi sportjátékok, ügyességi és erőjátékok, fogócskák, labdajátékok

II.1.3. Jeles-napok az óvodában

- **Őszi ünnepkör.**

szept. 29. Mihály nap / időjóslo nap / Vásározás, őszi lakodalmak kezdete

okt.15. Teréz nap Szüret kezdete

nov. 11. Márton nap / időjóslo nap/

- **Téli ünnepkör**

dec. 6. Miklós nap

dec.13. Luca nap

dec.25-26 Karácsony napja

jan. 1. Újév napja

febr. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony, farsangi időszak

febr. 24. Mátyás nap

- **Tavaszi ünnepkör**

márc. 12. Gergely nap, iskolalátogatás, a volt óvodások visszahívása az óvodába

Húsvét márc. 22 - ápr. 25 között Virágvasárnap / Húsvét előtti vasárnap/

május 1. Ősi tavaszünnep.

- **Nyári ünnepkör**

jún. 8. Medárd nap időjóslo nap

aug. 20. István nap / az új kenyér ünnepe

II.1.4. Néphagyomány ápolás tartalma korcsoportonként

❖ Őszi ünnepekör

5-6-7 évesek: A gyermekek óvónőjükkel együtt elkészítik a csoport őszi kalendáriumát, melyen közösen kitalált jelképekkel megjelölik a Jeles-napok körüli teendőket. Ezen a naptáron szerepelhetnek a csoport életével kapcsolatos események is pl. születés-névnep, stb. Folyamatosan figyelik, és elvégzik a megjelölt tevékenységeket. Számon tartják azokat a napokat, amelyekhez időjárási megfigyelések fűződnek. Gyűjtenek terméseket, magvakat, leveleket, felhasználják azokat ábrázoló tevékenységükben. Készítenek mag- terménygyűjteményt, a természetes anyagokat folyamatosan gyűjtik. Elvégzik az őszi kerti munkákat a veteményes kertben, az óvoda udvarán/diószüret, betakarítás, levélseprés stb./. Befőttet tesznek el télire, készíthetnek káposztasalátát, birsalma lekvárt, aszalhatnak szilvát. Aktívan részt vesznek a Mihály napi vásározás és játszóház előkészületeiben. Készítenek egyszerű vásárfiákat, portékákat óvónőjük segítségével. Rendezhetnek be "Laci konyhát", játszhatnak népi ügyességi játékokat, dalos játékokat. Tanulnak vásári kikiáltókat, találós kérdéseket, árulják portékáikat. Táncolhatnak népzenere egyszerűbb lépésekkel. Népzénet, népmesét hallgathatnak. Leánykérő, párválasztó népi játékokat játszanak. Szemeznek szőlőt, préselnek, mustot kóstolnak. Óvodánk udvarán álló diófákról leszüretelik, „leverik” a diót. András nap utáni vasárnapra Adventi koszorút készítünk. A gyermekek folyamatosan ismerkednek a népi kismesterségekkel.

4-5 évesek: Óvónőjükkel közösen elkészítik a csoport őszi kalendáriumát, figyelemmel kísérik a Jeles napokat. Gyűjtenek terméseket, magvakat, leveleket, az őszi sétákon, családi kirándulásokon, azokat rendezgetik és felhasználják ábrázoló tevékenységükben. Segítenek a nagyoknak az őszi kerti munkákban. Készíthetnek befőttet óvónőjük segítségével. Kukoricát morzsolhatnak, a szemeket és a csutkát felhasználják játékukban. Készíthetnek vásárfiát óvónőjük segítségével. Egyszerűbb kikiáltókat, névcsőfolókat, énekes népi játékokat tanulunk. Hallgatnak népmesét. Részt vesznek a szüreti mulatságban. Segítenek azt adventi koszorú és naptár készítésében.

3-4 évesek: A kicsik figyelemmel kísérik a nagyobbak őszi munkáit a kertben, elemi mozgássorral bekapcsolódhatnak: pl. diószedés, falevélseprés, kupacolás. Megfigyelik a természet változásait. Ismerkednek a természetes anyagokkal. Szüleikkel, óvónőjükkel terméseket, terményeket gyűjtenek, rakosgatnak. Megfigyelik, mit készítenek a nagyobbak, illetve az óvónőjük a Mihály napi vásárra. Hallgatnak népmesét állatokról, altatódalokat, őszi népdalokat, mondogatnak ~~mondókat~~ szőlőről, dióról, almáról. Óvónőjükkel „ujjasdit”, hintáztatót, ringatót, hangutánzókat, egyszerű népi játékokat játszanak. Szemeznek szőlőt, kóstolnak mustot. Kedvük szerint vehetnek részt a vásárban és a szüreti mulatságban.

❖ Téli ünnepek

5-6-7 évesek: Óvónőjükkel együtt elkészítik a csoport téli kalendáriumát, az óvoda Adventi kalendáriumát. Megjelölik, és figyelemmel kísérik, elvégzik a megbeszélte jelképek alapján a teendőket. Az Adventi koszorún meggyújtják a gyertyát.

Borbála napon gyümölcsfaágat teszünk a vízbe. Mikulásra verssel és dalokkal készülünk. A nagyok Lucáznak a kisebb csoportban, ültetünk Luca búzát, melyet hazavisznek az ünnepi asztalra. Sütünk Luca pogácsát. Szüleiknek meglepetést készítenek Karácsonyra. Asztali dísz, ablakdísz, karácsonyfadíszeket készítenek, szalma, gyékény, alma, dió fenyő-ágak, szalagok felhasználásával. Sütünk és díszítünk mézeskalácsot. Pásztorjátékkal, vagy kántálással készülünk az óvodai ünnepre. A gyermekek segítenek óvónőjüknek a Betlehemi figurák elkészítésében. Figyelemmel kísérik a téli időjárás megfigyelő napokat. A babaszobában karácsonyi nagytakarítást végzünk. Farsangi időszakban maszkokat készítenek változatos technikával, termékek, természetes anyagok felhasználásával. Farsangi népszokásokkal ismerkednek meg / állatalakoskodások, sardózás, talajozás, lányok táncba hívása/. Részt vesznek a Farsangi versenyjátékok szervezésében, a multságban. Segítenek jelmezük készítésében, a csoportszoba hangulatának kialakításában. Tanulnak újévi mondókákat, jókívánásokat, farsangi kikiáltókat, névsúfolókat, találós kérdéseket, népi dalos játékokat. Népmeséket, népdalokat hallgatnak. Készítenek madáretetőt, gondoskodnak a madarak téli etetéséről. A tél folyamán is gyakorolják a népi kismesterségek technikáit.

4-5 évesek: Segítenek óvónőjüknek a téli kalendárium, és az adventi kalendárium elkészítésében. Figyelemmel kísérik a tennivalókat. Tesznek vízbe gyümölcsfaágat, ültetnek Luca búzát, amelyet hazavisznek az ünnepi asztalra. Egyszerű karácsonyfadíszeket készítenek egyedül, szüleiket ajándékkal lepik meg. Fogadják a nagyok Lucázását, Pásztorjátékát, vagy Kántálását. Ők is készülnek az óvodai ünnepre kántáló dalokkal, köszöntő rigmusokkal, versekkel. Hallgatnak Karácsonyi énekeket, meséket, történeteket. Farsangra maszkot díszítenek különböző technikákkal. Énekelnek, táncolnak az óvodai multságban. Hallgatunk tréfás dalokat, verseket, népmeséket. Tanulunk farsangi kikiáltót, farsangi dalokat.

3-4 évesek: A kicsik ismerkednek az Advent és a Karácsony jelképeivel. Az Adventi naptár alapján minden nap készülnek egyszerűbb feladatokkal a Karácsonyra. Figyelemmel kísérik az Adventi koszorú készítését, a gyertyagyújtást. Rövid dalt, verset tanulunk Mikulásra, Karácsonyra. Óvónőjükkel sok népi gyermekjátékot játszanak (ölbeli gyermekjátékok). Készítenek egyszerűbb díszeket a fára, meglephetik szüleiket kis ajándékokkal. Figyelemmel kísérik a vízbe tett gyümölcsfaágat, ültetnek Luca búzát. Ismerkednek a karácsonyi dalokkal. Kedvük szerint fogadhatják a nagyobbak Kántálását, Lucázását, Pásztorjátékát. Farsangra egyszerű technikával álarcot díszítenek. Kedvük szerint öltözhetnek jelmezbe, és vehetnek részt a farsangi multságban. Egyszerűbb népi mondókákat tanulunk, hallgatunk tréfás meséket, kikiáltókat.

❖ Tavaszi ünnepkör

5-6-7-évesek: Óvónőjükkel elkészítik a csoport tavaszi kalendáriumát. Megjelölik a megbeszélte jelképekkel a teendőket. Készülnek a Jeles-napokra. Készítenek Kiszebabát, játszanak Kiszehajtást, zöldág-járást. A babaszobában Húsvéti nagytakarítást végeznek. Hallgatnak és tanulnak tavaszi játékokat, dalokat, népi mondókákat, találós kérdéseket, népmeséket. A fiúk locsolóverset tanulnak, a lányok készítenek hímes tojást írókázással, berzseléssel. A Húsvét utáni első óvodai napon locsolkodnak, húsvéti jelképeket készítenek. Komálnak egymással, és a kisebb csoporttal is, süthetnek a komatálba sütemény. A májuszára díszeket készítenek / szalagok, fonatok, üvegek stb., versenyezhetnek, ki tud felmászni a díszekért. A veteményeskertben elvégzik a tavaszi munkálatokat. Ellátogatnak tájházakba, múzeumokba, népi kismesterségek színhelyére kirándulnak.

4-5 évesek: Bekapcsolódnak a tavaszi kalendárium elkészítésébe, figyelemmel kísérik a teendőket a megbeszélte jelképek alapján. Játszanak Zöldág járást, Kiszehajtást a nagyobbakkal. A fiúk tanulnak locsolóverset, a lányok díszítenek tojást egyszerűbb technikával. Készítenek kiszebabát, komatálát a szomszéd csoporttal komálnak. Kedvük szerint díszíthetik a Májusfát. Játszanak tavaszi játékokat, és bekapcsolódnak a nagyobbak játékába, a kézműves tevékenységekbe, és a táncházba is szüleikkel, testvéreikkel együtt. Hallgatnak és tanulnak népmeséket, népdalokat, népi mondókákat, találós kérdéseket. A tavaszi kerti munkálatokban kedvük szerint vehetnek részt.

3-4 évesek: Kedvük szerint kapcsolódhatnak a nagyobbak tavaszi játékaiba. Fogadják a kiszezőket. A fiúk tanulnak locsolóverset, locsolkodnak. Készíthetnek berzselt-tojást óvónőjük segítségével. Kedvük szerint vehetnek részt a Májusfa díszítésén. Játszanak egyszerű dalos játékokat, népi. mondókákat tanulnak, hallgathatnak népzene, állatmeséket.

❖ Nyári ünnepkör

3-7 évesek: Nyáron óvodánkban összevont csoport működik. A gyermekek életkoruknak megfelelően vehetnek részt a tevékenységekben, kedvük szerint. Egész nyár folyamán lehetőségük van a népi kismesterségek gyakorlására. A kert gyümölcseiből készíthetnek salátákat, amit elfogyaszthatnak. Játszhatnak a homokban, vizezhetnek, sarazhatnak, építhetnek homokvárat, kemencét. Játszhatják az egész évben tanult népi játékokat, mondókázhatnak, hallgathatnak népmesét, népzene. Segíthetnek a veteményeskert gondozásában. Készíthetnek óvodapedagógusukkal aratókoszorút, süthetnek István napra kenyeret.

III. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI

III.1.1. Játék, játékba integrált tanulás

Célunk:

- Az érzelmi átélések, az élmény és tapasztalatszerzések során, szabadon kibontakozhassanak a gyermekek vágyai, egyéni elképzelései.
- Minél sokrétűbb tapasztalatszerző és tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.
- A tartalmas gyermeki játék belső késztetésből fakadjon.

Feladatunk:

1. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
2. A 3-7 éves korban megjelenő játékfajták, és azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
3. A beszédkésztség fejlesztése a játékban.
4. Az óvónő játéksegítő módszerei, az élmények szerepe.

III.1.2. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

- **A csoportok légköre**

A tevékenységeknek a tartalmas, elmélyült játék az alapja, ezért kiscsoporttól kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a stabil szokás-szabályrendszer kialakítására. Óvodánkban a gyermekek szabadon szervezhetik játékukat, választhatják meg társaikat, a játékukhoz szükséges eszközöket. Ebben a légkörben mindig ott vagyunk a háttérben mintát adva a gyermekeknek, jó humorral, és együttjátszási készséggel. Csak annyi szabályt vezetünk be, amennyi szükséges a rugalmas, oldott kreatív, légkör fenntartásához.

- **A hely biztosítása**

Gyermekeink önállóan, vagy segítséggel kialakíthatják, megválaszthatják a megfelelő játszóhelyet. Arra törekszünk, hogy több állandó és variálható kuckónk legyen. Különös hangsúlyt fektetünk az esztétikus mese és zenesarok kialakítására.

A hagyományörző tevékenységek gyakorlására kézműves sarkokat alakítunk ki, ahol elhelyezzük a szükséges anyagokat.

Az udvaron biztosítjuk az átjárhatóságot, gyermekeinknek itt is lehetőségük van kuckókat építeni, konstruálni, ábrázoló tevékenységeket, kismesterségeket gyakorolni. Az udvari játékot változatossá teszi a homokozás, a mozgásos és népi dalos-játékok játszása.

- **A játékhoz szükséges idő**

Gyermekeinknek sok időt biztosítunk a játékra, ezért vezettük be a folyamatos napirendet, melyben a játékok elrakása nélkül több órán keresztül is játszhatnak. A napirendben szereplő egyéb tevékenységek beilleszkednek a játékba. Ezekről időlegesen megszakad ugyan a játék, de nem törik szét. Konkrét szervezést igénylő közös foglalkozásoknál, programoknál van csak ebben kivétel. Pl. kötött mozgás, bábszínház stb. A délutáni játékot az udvaron szervezzük, amíg erre lehetőség van.

- **A kreativitást segítő játékeszközök**

A játékeszközök megválasztásában az igényességre, praktikusságra törekszünk. Elsődleges szempontunk, hogy kreativitásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsen, legyen esztétikus és igazodjék a gyermekek életkorához. A kisebbeknél sok eszközt biztosítunk a gyakorló játékhoz, de rendelkezésükre állnak az egyszerűbb szerepjátékhoz szükséges eszközök is. A kézműves sarokban megismerkedhetnek az alkotáshoz szükséges kellékekkel, azok használatával. A nagyobbak már bonyolultabb társasjátékokat, képességfejlesztő játékokat játszanak. Bővülnek a konstruáláshoz, építéshez szükséges eszközök, tárgyak, játékokban felhasználhatják a gyűjtött anyagokat. A bábjáték egyre színesedik, bővül, a kellékek elkészítésénél érvényesülnek a gyermekek ötletei. A csoportszobában mindig biztosítjuk a mozgásos játékeszközöket. Az udvaron a nagymozgásokhoz mászókák, padok, ugrókötelek, labdák, ugróiskola, trambulín stb. állnak rendelkezésükre. Az udvaron is használhatnak szerepjátékhoz, konstruáláshoz, kézműves foglalkozásokhoz szükséges eszközöket.

III.1.3. A 3-7 éves korban megjelenő játékfajták, azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában először a gyakorlójáték jelenik meg, Miközben a gyermek ily módon manipulál, olyan örömezt él át, mely többszöri ismétlésre készíti.

A gyakorlójáték biztonságérzetet ad a kisgyermeknek, örömet, oldottságot biztosít. Az udvaron és a csoportszobában is biztosítjuk a gyakorlójáték feltételeit. Mintát adunk az eszközök használatához, és a játékok elrakásához. A gyermekeket segítjük játékok

továbbfejlesztésében, elsősorban személyes példaadással, szerepek vállalásával. A kicsik szerepjátékában egyszerű mozzanatok jelennek meg együttlét, együtt mozgás formájában. A bábozást, dramatizálást többszöri mesélés előzi meg.

A bábokkal az óvónő bábjátékában találkoznak, minden csoportnak van egy kedvenc bábja, akihez mindig szívesen szólnak, elmondják örömeiket, bánatukat. A dramatizált mesék megelevenítésénél kezdetben az óvónő a minta. A szükséges kellékeket, bábokat a gyermekek előtt, vagy velük készítjük el. A konstruálás, építés, barkácsolás ebben a korban az óvónő által jelenik meg, aki a gyermekeket is bevonja ebbe a tevékenységbe. Később önállóan építenek, barkácsolnak, miközben átéli az "én készítettem, én alkottam örömeimet". Játékukra jellemző lesz a formagazdagság. A szabály és ügyességi játékok közül azokat játsszák, melyek szabálya egyszerű, könnyen betartható, és kielégíti mozgásigényüket. A nagyobbaknál érzelmekkel telibb szerepjáték jelentkezik, melyhez különösen erős képzelőerő társul. Segítjük őket, hogy minél több szerepet megformálhassanak, minél jobban beleélhessék magukat egy-egy szerepbe. A szerepek elosztásában csak akkor segítünk, ha ezt a gyerekek igénylik. A legnagyobbaknál törekszünk arra, hogy egymás között, megbeszélés alapján vállalják a szerepeket, vállaljanak kisebb, vagy negatívabb szerepet is. A nagyoknál a mesedramatizálás, bábozás igénye növekszik, egy-egy meseélmény feldolgozásánál a többoldalú örömszerzést biztosítjuk a gyermekeknek. A konstruálás egyre összetettebb, bonyolultabb lesz, a létrehozott tárgyakat felhasználják a szerepjátékban. Törekszünk a szabályjátékok megszerettetésére, lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek maguk is alkossanak szabályokat, vezessenek játékokat. A játék klasszikus tartalma nálunk kiegészül a népi játékokkal. Ezek a játékformák többnyire a nagyobbak játékát gazdagítják, de a kicsik is játszanak óvónőjükkel „höcögőket”, lovagoltatókat, „ujjasdit” stb., egyszerűbb népi dalos játékokat. A nagyobbak szerepjátékai: az énekes-táncos játékok, mozgásos és küzdő játékok, népszokásörző dramatikus játékok.

III.1.4. A gyermekek beszédképességének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget nyújt a kommunikálásra, a párbeszéd kialakítására. Szerepvállalásaink mintát adnak a gyermekeknek nyelvünk helyes használatában, és a beszédet kísérő jelzések tekintetében. Az anyanyelvi játékok során fejlődik az artikuláció, a szókincs, a kifejezőképesség.

III.1.5. Játéksegítő módszereink, az élmények szerepe

A nyugodt, tartalmas játék alapfeltétele a stabil szokás-szabályrendszer. Ennek kialakításához állandó mintaadást, és sok pozitív megerősítést alkalmazunk. A kicsiknél sokszor kezdeményezünk játékot, de elfogadjuk a gyermekek ötleteit, elképzeléseit. Ha úgy ítéljük meg, nem avatkozunk a konfliktushelyzetekbe, csak akkor, ha durvaság, vagy egymás veszélyeztetése történik. A nagyobbaknál inkább a háttérből szemlélődve követjük a játékot, de ha kell, náluk is kezdeményezünk modell szerepet. Törekszünk arra, hogy minél több élményt nyújtsunk, megújítsunk, hogy a gyermekek a játék során újra átélhessék, és a Tv, videó szobában is újra találkozhassanak az átélt élménnyel. A néphagyományörző tevékenységek szintén a gyermekek élményeit gazdagítják, színesítik játékukat. A gyermekek játékában a negatív élmények is megjelennek, ezeket toleránsan kezeljük, és hagyjuk, hogy a gyermek ezeket kijátssza magából.

III.1.6. Játékba integrált tanulás.

Programunkban a tanulás nem önálló tevékenységi formaként jelenik meg, hanem a játékba ágyazottan. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból adódik, hogy játékán, cselekvésein, tapasztalatain keresztül, élményei során tanul.

Ezek alapján úgy alakítjuk a mindennapi tevékenységeket, hogy gyermekeink minél több tapasztalatra tegyenek szert környező világunkból, és sok élményben legyen részük. Ehhez kapcsoljuk a szervezett tanulási lehetőségeket. A tanulás az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja. meg, alkothatnak, zenei-irodalmi Az általunk kezdeményezett foglalkozások játékidőben zajlanak, úgy, hogy közben lehetőleg nincs játékelrakás. A tevékenységek alatt számtalan problémát, feladatot oldhatnak meg, játékosan. A tevékenységek befejezése után visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy más játékba kezdhetnek. Azokon a napokon borul fel ez az elv, amikor szervezett mozgástevékenységet tartunk, illetve egyéb, fakultatív tevékenységet végzünk. Ilyen módon fejlesztjük gyermekeink értelmi képességét, érzékelését, észlelését, figyelmét, képzeletét, gondolkodását. Olyan légkört teremtünk, melyben a gyermekek számára az önkéntelen tanulás lehetőségei mindig adottak. Sok dicsérettel, pozitív megerősítéssel ösztönzünk a kívánt viselkedés elsajátítására. A magatartás-viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő. Ebben a tanulási folyamatban az egyes gyermekek tanulási képességének alakulását követjük nyomon, és segítjük azt.

Módszereinkben a játékosság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés, feladatadás jelenik meg, melybe a családokat is igyekszünk bevonni.

A tehetséges gyermekeknek lehetőséget biztosítunk, hogy tevékenységeikben maximálisan el tudjanak mélyülni, őket a megfelelő iskolákba irányítjuk.

III.1.7. A szervezett tanulás formái:

(a 3-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmasak)

Kötelező	Mozgás-mozgásos játék Énekes játékok (3-7 évesek)	
Közvetve kötelező	Vers-mese dramatikus játék	
Kötetlen	Rajz, mintázás, kézimunka A környezet megszerettetése Ének zenei képességfejlesztés Egyéni fejlesztések A program tevékenységformái – Játékba integrált tanulás A szervezett tanulás munkaformái:	
	Frontális	Mozgás, mozgásos játék Vers, mese, dramatikus játék Énekes játékok Futás, kocogás
	Mikrocsoportos	Ének zenei képességfejlesztés Rajz, mintázás kézimunka A környezet megszerettetése
	Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei gyermekenként:

Korosztály	Vers, me- se, drama- tikus játékok	Ének, éne- kes játé- kok	Rajz, min- tázás, ké- zimunka	Mozgás, mozgásos játék	A környe- zet tevé- keny meg- szeretteté- se	Napi szer- vezett ta- nulási idő- keret ma- ximum
3-4 évesek	Naponta	Heti 1 x 5-10 perc	Heti 1 x 10-15 perc	Heti 1 x 10-15 perc	Heti 1 x 10-15 perc	35 perc
4-5 évesek		10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	45 perc
5-6-7-8 évesek		15-20 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	65 perc

III.1.8 A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játék témában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni
- Élvezik a szabályjátékot és képesek a szabályok betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

III.2. Vers, mese, dramatikus játék

Célunk:

- A gyermekek érzelmi- esztétikai-értelmi fejlődésének segítése.
- Pozitív személyiségjegyeknek, kulturális anyanyelvüknek, ízlésviláguknak megalapozása változatos és igényes irodalmi élmények nyújtásával, a népi kultúra felhasználásával.

Feladatunk:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3-6-7-8 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

III.2.1. A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Fontosnak tartjuk, hogy igényes anyagválasztás előzze meg az irodalmi élmény nyújtását. Csak igazán művészi értékű, a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi műveket választunk.

Ebben nyújt segítséget a nevelőtestületünk által összeállított házi szöveggyűjtemény. Szöveggyűjteményünk anyagának döntő részét a népköltészet alkotásai, a népmesék képezik, de merítettünk klasszikusaink és a jelen kor irodalmi anyagából is.

A gyermekekkel megismertetjük az "úgynevezett" klasszikus alapmeséket, és verseket, mint: A kiskakas gyémánt félkrajcárja, Kismalac és a farkasok stb. Az ünnepkörökben meghatározott Jeles napokra már jó előre készülünk az alkalomhoz illő versek, mondókák, rigmusok mondogatásával.

3-4 éves korban főként különböző ölbeli játékokat, lovagoltatókat játszunk. Ezek nagy örömet szereznek a gyermekeknek, oldják az óvodába lépés feszültségét, segítik az óvónő-gyermek közötti szeretetteljes érzelmi kötődés kialakulását. A "mondókajátékokon" kívül, egyszerűbb népi rigmusokat, rövid versikéket szituációban mondogatunk nekik. A mesék

közül olyanokat választunk, melyeknek cselekménye egyszerű, érthető, pozitív érzelmet, a biztonságot, a jót sugallják. A meséket, mondókákat sokat ismétljük.

4-5 éves korban népi mondókákat, névesúfolókat, hangutánzó mondókákat, tréfás verseket, halandzsza szövegű kiolvasókat válogatunk, melyek ritmusosak, és könnyen megjegyezhetőek. A vidámságot és a humort fontosnak tartjuk, ebben a korban a gyermekek ezt meg is értik. Az egyszerűbb állatmeséket fokozatosan váltják fel a népmesék, egyszerűbb népszokások dramatizálása. Egyre több csodás elemet tartalmazó rövidebb tündérmesét mondunk nekik. A csoda ebben a korban kezd igazán izgalmassá válni. Rövid csalimeséket, mondókameséket is mondunk, találós kérdésekkel csiszoljuk gondolkodásukat.

5-6-7 éves korban versanyagunk a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagodik. Megerősítjük a néphagyomány-ápolást, és a természet szeretetét. Megismerkedünk a nagy magyar költők gyermekeknek szánt, érzelmeikre ható szép, lírai verseivel. A magyar népmesekincs legszebb darabjaival, korunk íróinak elbeszéléseivel, verses meséivel, stb.

III.2.2. A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves korban óvodába lépő gyermek biztonságérzetének, és kötődésének kialakulásához nagy segítséget nyújtanak a különböző ölbeli játékok, melyekhez rendszerint valamilyen mozgásos játék is kapcsolódik / pld: arcsimogatás, lovagoltató, hintáztató, tenyércirógató, altató, csitító, vigasztaló, stb./.. Ezeket minden nap játszuk, mert úgy tapasztaljuk, hogy ezek a kedves meghitt együttlétek, a fizikai érintés sokat jelentenek a gyermek és az óvodapedagógus érzelmi egymásra találásában. Ezt követik az egyéb mozgásos játékok, természettel kapcsolatos mondókák, kiolvasók, vidám népi rigmusok. Lehetőséget teremtünk a minél többszöri ismétlésre a vidám örömteli játékban, melyben a gyermek önként, szívesen vesz részt. A kicsiknek eleinte mi bábozunk, egyszerű történeteket. A báb a nehezen oldódó gyermekeket is szóra bírja, segíti őket érzelmeik kinyilvánításában. A bábozás mellett a drámapedagógia eszközeit is felhasználjuk a közös játékban. A népi dramatikus játékoknak ebben a korban még csak szemléltői. A gyermekeket fejlettségüktől függően ismertetjük meg a mesékkel, versekkel, mondókákkal. Úgy gondoljuk, hogy a hangsúly nem a mennyiségen, hanem a minőségen van. Inkább tudjanak kevesebbet, de azt jól, és élvezettel mondják, játsszák.

4-5 éves korban kialakul a versek, mesék szeretete, igénylik és várják ezeket az alkalmakat. Szeretnék az őket körülvevő világot megismerni, ehhez nyújt segítséget a sok népi mondóka az évszakokról, napszakokról, állatokról, melyekből nagy választékot biztosítunk. Kihasználjuk az alkalmak nyújtotta lehetőségeket, hogy akkor mondjuk / mondják/, ha épp megpillantjuk azt az állatot, tárgyat, olyan az idő stb. A vers az óvodai élet, a játék természetes tartozéka. A gyermekekkel a mesén keresztül ismertetjük meg az élet nagy kérdéseit: megkülönböztetik a jót és a rosszat, a szépet és a gonoszt.

A népmeséken keresztül észrevétlenül tanulják meg a helyes erkölcsi magatartást. A csodák segítenek áthidalni a vágyak és a valóság közti távolságot. A gyermekek belső képteremtését nem zavarjuk meg képi illusztrációkkal, hagyjuk, hogy használják a fantáziájukat.

5-6-7 éves korban belső igénnyé válik a versek, mesék hallgatása, ismerete. Az óvoda negyedik éve, amikor az irodalmi anyag döntő része a néphagyományokon alapszik. A Jelesnapokkal, a népszokásokkal eddig is ismerkedtek, de most lesznek tevékeny résztvevői. Élvezettel gyakorolják az életkoruknak megfelelő, ízes népi kifejezéseket, különleges, ismeretlen szavakat. Lelkesen készülnek a különböző ünnepekre, amelyekhez tevékenységeket is kapcsolunk. Hagyomány óvodánkban, hogy a Jeles napokra dramatikus játékokkal készülünk, ezeket a kicsiknek is bemutatják a nagycsoportosok, illetve mindkét csoport együtt élvezheti azokat. Ösztönözzük őket, hogy maguk is alkossanak egyszerű, rímelő mondókákat, találós kérdéseket és meséket. Mondogassák az eddig tanult meséket, verseket. A népmeséknek ebben a korban fő vonzereje a küzdelem, a veszély és a csodás megmenekülés, az élet és a halál említése. A folytatásos meséknek kíváncsian várják újabb és újabb részeit. Lehetőséget biztosítunk a gyakori bábozásra, az ismert mesék, történetek dramatikus eljátszására. Minden csoportban van egy ládikó, melyben a mesék eljátszásához szükséges kellékeket megtalálhatják /pl.: palást, tarisznya, korona stb./

Mesélés helye, ideje: Minden csoportszobában van egy hangulatos hely, mesesarok, s minden nap itt kerül sor a mesélésre. Állandó jellel tudatjuk a gyermekekkel, hogy mesélés következik /pl. mesepárnák előkészítése, énekszó, gyertyafény stb./ A meséket fejből mondjuk, előadásunk összhangban van metakommunikációs jelzéseinkkel. Törekszünk arra, hogy verselésünk, mesélésünk esztétikai élményt nyújtson a gyermekeknek, hasson érzelmeikre, fantáziájukat kibontakoztassa. Ehhez azonban elengedhetetlenül fontos a nyugodt légkör, a jól kialakított szokásrendszer, melynek megteremtése már kiscsoporttól feladatunk. Minden csoportban albumot készítünk a tanult versekről, mesékről, melyet a gyermekek bármikor elővehetnek, nézegethetnek, felidézhetik a már ismert, kedvelt történeteket.

III.2.3. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

A gyermekek a meséken, verseken, dramatikus játékon keresztül megtanulják a nyelvtanilag helyes, tiszta beszédet, kiejtést, gyarapodik passzív szókincsük, bővül a manapság már nem használt szavakkal. Gazdagodik fantáziájuk, megalapozódik erkölcsi értékítéletük. A mese jellegzetes különös nyelve hatásos fejlesztő eszköze a nyelvi érzékenységnek. A népmeséken keresztül megismerik a különböző népi kifejezéseket, szófordulatokat. Közelebb kerülnek a természethez, az emberi környezethez, a néphagyományok ápolásával erősödik hazaszeretetük. Megtanulnak figyelni egymásra, és megismerik az összetartozás érzését.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkben kialakítsuk a vágyat az irodalmi, művészeti értékek iránt, mert úgy gondoljuk, hogy így válhat belőlük felnőtt korukban is a művészetek felé nyitott, színházba, múzeumba járó, sokat olvasó művelt ember. Fontosnak tartjuk az olvasóvá nevelést, ezért könyvtárlátogatás szervezésével igyekszünk egyre közelebb hozni a gyermekeket az olvasás, a könyv szeretetének érzéséhez.

III.2.4. A fejlődés eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételgessék a népi rigmusokat, mondókákat és egyéb verseket.
- Igényük legyen a mesehallgatásra, várják ezeket az alkalmakat.
- Ők maguk is szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak maguk és társaik szórakoztatására.
- Lapozgassák, nézegessék a könyveket. Tanuljanak meg vigyázni rá.
- Az ő szintjükön ismerjék meg a néphagyományokhoz, Jeles napokhoz kapcsolódó történeteket, népköltészeti alkotásokat.
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni, azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

III.3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás

Célunk:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- Olyan zenei élmények biztosítása, amelyek megalapozhatják zenei anyanyelvüket.

Feladatunk:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése.

III.3.1. A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatások.

A zenei nevelés anyagának hangsúlyos alkotói:

- a népi mondókák
- a pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos-játékok,
- az énekes népszokások
- a készségfejlesztés zenei elemei
- a zenehallgatás anyaga

III.3.2. A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A mondókák, játékok szerint: ölbebevős, cirógatók, csiklandozók, tapsolók, ujj-és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók, stb. A 3-4 éves kor

legjellegzetesebb játéka az ölbéli játék, a cirógatók, csiklandozók, tapsolók, lovagoltatók, ujj- és tenyérjátékok, ezek nagy szerepet játszanak az érzelmi kötődés kialakulásában..5 éves kortól a mondókák közül a csúfolók, kiszámolók, páros fordulók adják a zenei nevelés jelentős részét. A kiszámolók segítik az igazságos döntésre törekvést és a konfliktusok megelőzését, a csúfolók a nemi hovatartozást erősítik.

- **A népi dalos játékok:** Az állathívogatók, naphívogatók, esővárók, játékra hívogatók elsősorban a 3-4 évesek zenei anyagát képezik. A leánykérők, kifordulós játékok, ludas-kapus játékok, a küzdő játékok, sorjátékok az 5-7 éves korosztály játécai. A dalos játékok a lányok számára a lányos mozgás és viselkedés szabályait közvetítik. A küzdő játékok a fiúk egészséges küzdőszellemét, nemi hova- tartozását erősítik. Ebben a korban már a nehezebb körjátékok közül válogatunk. A gyermekekkel megismertetjük más népek dalait, és műdalokat is.

- Az óvodában játszható énekes népszokások:** Lucázás, Pásztorjáték, Farsang, Komatálzás, Pünkösödölés, Lakodalmas, Vásáros játékok / csak olyanok, amelyek megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak a Jeles- napokhoz, az évszakok változásaihoz /. Óvodánkban a Pásztorjátékot, a Pünkösödölést vagy évfázást közösen a szülőkkel tartjuk meg. Az óvodában játszható énekes népszokások a nagyok játécai, melyekkel a kicsiket meglepik, megajándékozzák. A legidősebbek szabálytartó képessége megengedi, hogy bonyolultabb párcsere, kapus –hidas –sorgyarapító,-fogyójátékokat is játszunk, ami e korosztály nép- táncának is tekinthető. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy zenehallgatás közben az óvodapedagógustól ellesett egyszerűbb táncos lépéseket utánozzák vagy szabad koreográfiákat is kipróbáljanak./táncház /.

- A készségfejlesztés zenei elemei:** Arra törekszünk, hogy gyermekeink játék közben szerezzék meg a zenei készségeket, és ismerjék meg az alapfogalmakat.

3-4 éveseknek nagyon sokat énekelünk, így csalogatjuk a gyermekeket a közös játékba, tevékenységbe. Megfigyeljük a csendet, környezetünk zajait, neszeit, dallamjátszó hangszerek hangszíneit. Érzékeltetjük az egyenletes lüktetést. Megfigyeljük, és megkülönböztetjük a halk- és hangos, lassú-gyors beszédet, és éneklést. Énekünket, beszédünket sokszor mozgással kísérik. Heti rendszerességgel ismerkedünk a furulyával, szó-mi terjedelmű dalok lejátszását gyakoroljuk.

5-7 éves korban arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy minél többet énekeljenek önállóan a tiszta éneklés érdekében, vagy kisebb csoportokban halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Bátisan és biztosan használják a népi ritmuseszközöket, amelyek minden csoportban megtalálhatók az éneksarokban, vagy polcon. Arra törekszünk, hogy érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát. A legnagyobbak már meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, a halkabb-hangosabb éneklést összekapcsolják a tempóváltoztatással, dallambújtatással. Heti rendszerességgel ismerkedünk a furulyával, pentaton hangterjedelmű dalok lejátszását gyakoroljuk, furulyaszóval gazdagítva dramatizálásunkat, Jeles napjaink egyes elemeit.

- A zenehallgatás anyaga:** Óvodánkban a zenei élmény mindennapi lehetőség, szorosan kapcsolódik a tevékenységekhez, de kezdeményezhetik a gyermekek, vagy az

óvodapedagógus is. A zenehallgatás mindig önkéntes. Döntően az óvodapedagógus igényes, esztétikai élményt nyújtó éneke, de rövidebb ideig tartó hangszeres zene, kórusmuzsika is változatossá teszi. A hangszeres zene különleges világot teremt, hat a gyermekek érzelmvilágára, esztétikai fogékonyságára, megalapozza a zenei befogadás képességét. Az ünnepvárás hangulata énekléssel, zenéléssel, zenehallgatással teljesebbé válik. Lehetőséget teremtünk a gyermeki improvizáció megnyilvánulásaira.

III.3.3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Szervezeti formák: kötött és kötetlen

A zenei képességfejlesztő játékokat a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesen mikrocsoportos kötetlen formában oldjuk meg. Kötött formában az énekes játékokat szervezzük, lehetőség szerint az udvaron. Biztosítjuk az önfeledt, élményteli játékot, a kijátszás, átélés lehetőségét. A zenehallgatást tevékenységekhez kapcsoljuk a délelőtti, és délutáni órákban is.

III.3.4. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése

Az éneklés, mondókázás segíti a helyes artikuláció kialakítását, a szavak szép, pontos kiejtését. A népi énekes játékok nagyban hozzájárulnak a szókincs bővítéséhez, az elfeledett szavak értelmezés után újból aktívvá válnak, a gyermekek használják azokat. A hanglejtés, hangsúly, hangerő, a motívumok megéreztetik gyermekeinkkel anyanyelvünk kifejező erejét, szépségét.

III.3.5. A fejlődés eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játsszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudjanak énekelni.
- Tudjanak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Tudjanak megkülönböztetni zenei fogalom párokat.
- Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

III.4. Rajz, mintázás, kézimunka

Célunk:

- Gyermekeink örömmel, jókedvűen, szabadon vegyenek részt a játékos ábrázoló tevékenységekben: rajzolás, festés, gyurmázás, kézimunka mellett ismerkedjenek a népi kismesterségekkel.
- A tevékenységek során arra törekszünk, hogy gyermekeinknek fejlődjenek alkotóképességük, fantáziájuk, kreativitásuk, ízlésük, esztétikai érzékük.

Feladatunk:

- 1.A gyermeki alkotó-alakító tevékenységhez szükséges feltételek megteremtése.
- 2.A 3-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

III.4.1. A gyermeki alkotó-alakító tevékenységhez szükséges feltételek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez legfontosabb feltétel a nyugodt légkör megteremtése, az ábrázoláshoz szükséges szokás, szabályrendszer kialakítása. A gyermekek bátran kérjenek tőlünk segítséget, ötletet ahhoz, hogy tevékenységük továbbrendüljön. Alkotás közben gyakran hallgatunk zenét, énekelünk, dudorászunk, mondókát, verset mondunk. A tevékenységet nem szorítjuk szűk időkeretek közé. A hét minden napján, a nap minden órájában lehetőségük van a gyermekeknek az ábrázolásra, gyurmázásra, népi kismesterségek gyakorlásra. Maguk választhatják ki, hogy milyen technikával, eszközzel, anyaggal dolgoznak. A témában szoros megkötést nem alkalmazunk pl.: a tavaszi témakörben az évszakra jellemzően ábrázolhatnak. Kedvükre választhatnak a polcokon található eszközökből, amiket kosarakban, kancsóban esztétikusan helyezünk el. A népi kismesterségekhez szükséges eszközöket, természetes anyagokat a teremben állandó helyen tartjuk. A védőkötényeket is itt helyezük el. Az eszközök kiválasztásánál a célszerűség, praktikusság, esztétikum dominál. Az anyagok gyűjtésében a szülők segítségét kérjük. Ösztönözzük, hogy egy-egy kirándulás séta, nyaralás alkalmával gyűjtsék a terméseket, magokat, és mindenféle anyagokat, amiket szétválogatunk, esztétikusan elhelyezünk, és felhasználunk. Ügyelünk arra, hogy az anyagok megfelelő mennyiségben, minőségben, méretben álljanak a gyermekek rendelkezésére.

III.4.2. A 3-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése

A 3-4 éves kisgyermeket játszva ismertetjük meg a különböző anyagokkal, eszközökkel, technikákkal. Mindig együtt tevékenykedünk a gyermekekkel, együtt gyönyörködünk, örülünk az elkészült alkotásoknak, beszélgetünk azokról, rácsodálkozunk a szépre. Ebben az életkorban a fő tevékenység az építés, amihez a csoportszoba berendezési tárgyait használjuk fel. Különböző tereket alakítunk ki, ezeket átrendezzük, bekerítjük. Építünk térbeli alakzatokat: tornyot, kuckót, kerítést, utat, autósort, vonatülést, stb. A képalakító tevékenységet fejlesztjük festéssel, rajzolással, papírragasztással, homokban, gyurmába karcolással, nyomkodással, stb. Ebben a korban a gyermekek még csak ismerkednek a természetes anyagokkal, azok szépségével, felhasználási lehetőségével. Egy-egy ünnepkörhöz kapcsolódóan beszélgetünk, mesélünk a Jelen- napokról, együtt elkészítünk egy-egy tárgyat, ami közel áll a 3-4 éves korosztályhoz pl.: baba, állatok.

A 4-5 éveseknél az alkotó, alakító tevékenységet bővítjük. Az élményekből fakadó témákhoz megfelelő technikát kínálunk a gyermekeknek, hogy fejlesszük képalakító tevékenységüket. Az elkészült alkotások minél nagyobb élményt, örömet jelentsenek nekik, és a felnőtteknek is. A gyermekek ábrázolásában megjelenik az ember, a környezet, tárgyak, cselekmények

ábrázolása saját elképzelésük alapján. Sokat festünk, megpróbálunk különböző színeket, színárnyalatokat kikeverni, létrehozni.

Egyre több népi kismesterséget ismertetünk meg, használjuk a természetes anyagokat és a gyermekek munkája egyre önállóbb lesz. A közösen gyűjtött anyagok színeiben, mintázatában, formáiban gyönyörködünk.

Barkácsolunk termésekből állatokat, embereket, képzeletbeli tárgyakat, bábokat, így fejlődik a gyermekek kreativitása, fantáziája. Megtesszük a kezdeti lépéseket a papírhajtogatásban. Örömmel készülünk egy-egy ünnepre, ajándékot készítünk a szülőknek, felnőtteknek, kisebb óvodásoknak. Arra neveljük a gyermekeket, hogy becsüljék meg társaik munkáját, és a saját munkáikat is. Kisebb csoportokkal sétánk során elmegyünk a közeli művelődési házba egy-egy képet, kiállítást megtekinteni. 5-7 éves korban az aktív tárgykészítés dominál. A gyermekek önállóan dolgoznak, előkészítik az eszközöket, anyagokat. A munka befejezése után mindent helyre tesznek, visszaállítják a csoportszoba rendjét. Az óvodapedagógus egy-egy új technikát tanít meg, majd egyénileg segít azoknak, akik igénylik. Megjelennek a mese, vers, cselekményes témák ábrázolásai. Játéktevékenységhez tárgyi eszközök, kiegészítők, bábok készítése, amit egyéni módon jelenítenek meg sokféle technikával. A plasztikai munkákban megjelennek a többalakos alkotások. A munkafogásokat finomítjuk, aprólékos kidolgozásra törekszünk. A térben létrehozunk "lebegő plasztikákat" papírból vágással, ragasztással és a természet kincseiből. Festünk különböző anyagokra pl.: karton, üveg, textil, kavics, fa stb., különböző módszerekkel pl. csurgatás, folytatás, folt-hagyás, fújás, fröcskölés stb. készítünk viaszkarcolt. Közben énekelünk, mesélünk, verselünk, zenét hallgatunk. Sok közös munkát készítünk. Ezekben a munkákban segítik egymást a gyermekek és elfogadják társaik ötleteit. A népi kismesterségek előtérbe kerülnek, ezt a gyermekek már önállóan végzik, több napon, több héten keresztül. pl. szövés, fonás, gyöngyfűzés, bőrozés, agyagozás, stb. A kismesterségek kapcsolódnak az ünnepkörökhöz. A legnagyobbak, már belső igényből készítenek egyre több ajándékot szeretteiknek, kisebb óvodásoknak, már iskolás társaiknak. A gyűjtött anyagokból együtt díszítjük óvodánkat. Mikro csoportban ellátogatunk múzeumba, tárlatra, ahol megnézzük a műalkotásokat, beszélgetünk, megcsodáljuk a színeket, arányokat, kompozíciókat. Megcsodáljuk fővárosunk nevezetességeit, rácsodálkozunk egy-egy gyönyörű épületre: Vajdahunyad vára, alkotásra: Hősök-tere stb.

III.4.3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az ábrázoló tevékenységet a kötetlenség jellemzi, a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára, hangulatára, érzelmvilágára építünk. Egész nap folyamán a gyermekek rendelkezésére állnak az eszközök, anyagok. Az óvodapedagógus minden héten tudatosan irányított mikro csoportos tevékenységet szervez, ami addig folytatódik, amíg a gyermekek érdeklődését leköti. A technikai eljárásokat kisebb csoportoknak tanítja meg. A témaválasztást mindig közvetlen élmények előzik meg. Az elkészített műveket a gyermekek elhelyezhetik csoportjuk mini galériájában. Művészeti élményt biztosít az Ovi Galéria, amelyben évszakonként váltakoznak a kiállítások.

III.4.4 A fejlődés eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek örömmel, jókedvűen alkossanak, ábrázoljanak.

- Alkalmazzák biztosan az elsajátított technikákat.
- Egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Az alkotásokat részletesen dolgozzák ki, alkotásuk legyen formagazdag, sok színt használjanak.
- Színekkel is tudjanak hangulatot kifejezni.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek legyenek.
- Tevékenységük során szívesen használják a természetes anyagokat.
- Örüljenek a kész munkáknak, becsüljék meg, vegyék észre a szépet, tudják megfogalmazni és kifejezni esztétikai élményeiket.

III.5. A mozgás, mozgásos játékok

Célunk:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában, a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiségük akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladatunk:

- A mozgás feltételeinek megteremtése.
- A mozgás hatása a gyermekek szervezetének fejlődésére.
- A különböző szerkezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

III.5.1. A mozgás feltételeinek megteremtése

Mindennapjainkban sokrétűen elégítjük ki a gyermekek mozgásigényét, mivel a mozgás a fejlődő gyermek természetes szükséglete. Olyan feltételeket teremtünk, amelyekben a gyermekek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik, mozgásukon keresztül ismerik meg a világot. Az irányított foglalkozások arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásformákat ismerjenek meg, ezzel felkeltsük érdeklődésüket a kipróbálásukra. A gyakorlási lehetőség a szabad játék ideje alatt valósul meg. Programunkban a mozgásfejlesztés tartalma bővül a népi játékok nyújtotta mozgásformákkal. A mozgásos népi játékoknak igazán a szabadban van tere, jellegük, hangulatuk itt domborodik ki. Erre kiváló lehetőséget biztosít óvodánk udvara. A mozgásos szabályjátékok: sorversenyek, labdajátékok, körjátékok, futójátékok, versenyjátékok, stb. az udvaron bontakoznak ki.

A megfelelő tér olyan témájú, tartalmú és színvonalú mozgásra ösztönöz, amelyre csak az udvar határai, a kellő eszközök, és a természet készíti a gyermekeket.

Az örömteli udvari mozgás feltölti, fogékonyá, önállóvá, aktívvá teszi őket. A kötelező testnevelés foglalkozást mozgásos napként szervezzük meg, hogy minél több és változatosabb mozgáslehetőséget biztosítsunk gyermekeink számára.

A mozgásos napot körültekintő szervezés előzi meg csoportszobán belül, és a szabadban. Fontos a higiénikus, tiszta környezet, a folyamatos szellőztetés, a balesetek megelőzése. Az örömteli mozgás feltétele a megfelelő öltözet, az érzelmi biztonság, a meghitt kapcsolat óvodapedagógus és gyermek között. Biztosítjuk a gyermekek számára a mozgásélmény sokirányú megtapasztalását, engedjük őket bátorságuk szerint kísérletezni, a szabályok betartásával. A gyermekek a változatos mozgásformákban megtapasztalják, hogy egyre több mindenre képesek, próbálkozásaik során megtanulják a veszélyhelyzet felismerést, és megszüntetését.

III.5.2. A mozgás hatása a gyermekek szervezetének fejlődésére

A gyakorlatokat differenciáltan, egyéni képességeiket figyelembe véve, érdeklődésükhöz, erejükhöz mértén választjuk ki. Edző-, gyógytorna és tanulási problémákat preventáló (Soros Alapítvány Mozgáskotta) gyakorlatokat is rendszeresen beépítünk.

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ezek a speciális gyakorlatok hasznosak, zökkenőmentesen alkalmazhatók, a gyermekek örömmel végzik. Javítják az általános erőnlétet, a fizikai, szellemi frissességet, a vérkeringést, a helyes testtartást.

A mozgás fő elemei:

- Ügyességfejlesztő gyakorlatok
- Izomerősítő gyakorlatok
- Légzésjavító gyakorlatok

Ügyességfejlesztő gyakorlatok

Az egész testre ható ügyességfejlesztő gyakorlatok a legnagyobb értékűek. Óvodás korban a megelőzésé a legnagyobb szerep, a tartáshibák elkerülhetőek, illetve javíthatóak. A gyakorlatsorba szervesen illeszkednek a testséma, a térpercepció fejlesztésére irányuló feladatok, melyek játékos gyakorlásával megelőzhető a tanulási zavarok nagy része.

Izomerősítő gyakorlatok

A versenyszerű futás, vagy akár a kényelmes kocogás elengedhetetlen mozzanata udvari életünknek, minden nap ismétlődő tevékenység. Mennyiségét, formáját, időtartalmát a gyermekek szabadon választják meg pillanatnyi állapotuk és igényük szerint. Kis-középső csoporttól szolgáltatásként úszást, lovaglást, korcsolyázást szervezünk az érdeklődő gyermekeknek. Valljuk, hogy a mind változatosabb területen megvalósított mozgás egészségmegőrző erőfeszítéseinknek, és a személyiségfejlesztésnek egyaránt pompás eszköze. A szeretet, a türelem és a fokozatosság elvét betartva kedveltetjük meg a gyermekekkel a vizet, lovardai életet, a telet, a jeget stb.

Légzésjavító gyakorlatok

A hagyományos légző gyakorlatok mellett, speciálisan választunk olyan mély levegővételt igénylő dalokat, mondókákat, amelyekkel a helyes ki-és belégzést elősegítjük. Lehetőség szerint vagy a sósobában, vagy a csoportszobában, a só párologtató használata mellett

szervezzük ezeket. Népi játékokat, táncokat, dalokat használunk fel. A mozgásműveltség, és mozgáskoordináció is jól fejleszhető a népi mozgásos játékok által.

Programunkat kiegészítik: a szintén szolgáltatásként működő játékos gyermektorna, tánccházai és Mozgáskotta foglalkozások. A zenés-mozgásos perceknek is nagy sikere van a gyermekek körében. A zene pozitív érzelmeket ébreszt, nagy hatással van rájuk. A jó zenére művészi mozdulatokkal fejezhetik ki érzéseiket, melyhez egyszerű eszközöket, kendőket, szalagokat stb. használunk, amelyek megfelelnek életkoruknak. Beépítjük a relaxációt, ami segíti a gyermekek testi-lelki, és szellemi feltöltődését.

A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermekek anyagcseréjét, fokozza teljesítőképességüket, a mozgásszervek fejlődését, alakítja játéktudatukat. A mozgásos játékok erősítik az egymásra figyelmet, az együttműködési készséget. A játékszabályok betartása fejleszti az önuralmat, viselkedési szokásaikat alakítja, és kibontakozik az egészséges versenyszellem.

Fejlődik a gyermekek kitartása, koncentráció képessége, állóképessége, valamint érzelmi-értelmi és szociális képességeik. A dicsérő szó, a megerősítés, az óvodapedagógus ráhangoltsága, empátiája, jókedve, pozitív érzelmeket ébreszt a gyermekekben a mozgás iránt.

III.5.3. A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

A mozgás szervezetten két formában valósul meg:

- a mindennapokban 10-15 percben (futás-kocogás az udvaron) „ovikör”
- mozgásos nap, amit heti egy alkalommal, kötelező jelleggel szervezünk, illetve a kicsinyek „játsszóháza”, mely heti 3 alkalommal kerül megrendezésre.

Ősszel – tavasszal - nyáron az udvaron tartjuk a mozgásos napokat. Egyéb alkalmakkor a csoportszobában kerül megrendezésre a játszóház. Ilyenkor lehetőség van a különböző tornaeszközökkel való nagymozgások gyakorlására. A mozgásszükséglet kielégítésének lehetőségeit bővítik a séták, és a kirándulások.

III.5.4. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban, ügyességi játékokban.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

III.6. A környezet tevékeny megszerettetése

Célunk:

- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A természethez kapcsolódó hagyományok, népszokások megismertetése, felelevenítése.
- A környezetben látható- tapasztalható mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-és síkbeli viszonyok felfedeztetése.

Feladatunk:

A gyermekek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése, megszerettetése. Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek meggláttatása.

Olyan szokások, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek, és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat, környezeti problémák iránti érzékenység, és a helyes, tudatos életvitel kialakításához.

A gyermekek és a családok már az első látogatáskor érzékelhetik az óvodánk hangulatát, esztétikumát. A legkisebbek a beszoktatási idő alatt megismerik az őket közvetlenül körülvevő belső környezetet, az óvodában dolgozó felnőtteket. Ahogy kialakul bennük a biztonságérzet, elindulunk megfigyelni, felfedezni közvetlen környezetünket. Ismerkedünk az óvoda udvarán élő növényekkel /gyümölcsfákkal, dísfákkal, virágokkal, stb. /állatokkal / katica, giliszta, pók, stb./ Megfigyeljük az évszakok változásait, jellemző színeit, az időjárási jelenségeket. Mikro csoportos sétákat teszünk az óvoda közvetlen környékén. Ismerkedünk az állatokkal, rácsodálkozunk az esztétikus, szép kertekre. Ellátogatunk a közeli élelmiszerboltba, a pékhöz, a gyógyszertárba. Elsajátítjuk a legegyszerűbb közlekedési szabályokat. Megfigyeljük, hogy a közeli utcákban milyen járművek közlekednek. Sétáink közben gyűjtögetünk kavicsokat, tollakat, leveleket, faágakat, egyéb "kincseket". Közös albumot készítünk az otthonról hozott képekből. Meglátogatjuk közelben lakó csoporttársainkat.

A gyermekeknek diaképen illetve a NOÉ Állatotthon segítségével „személyesen” mutatjuk be a házi- és vadon élő állatokat. A kicsik megfigyelik a nagyobbak kerti munkáját, a növények gondozását, az állatok etetését, az akvárium gondozását, ha kedvük van, segítenek is.

III.6.1. A 3-7 éves korig megjelenő jellegzetes tartalmak

• **A 4-5 éves gyermekekkel** hosszabb sétákat teszünk lakókörnyezetünkben. Megismerjük a közelben lévő lakótelepet, ahol megláttatjuk a hatalmas méreteket, összehasonlítjuk a kertvárosi és lakótelepi környezetet. Megfigyeljük a lakótelepre jellemző szolgáltatásokat, intézményeket. A Jeles-napok kalendáriumában jelezzük az évszakok jelenségeit, az időjárás változásait, megfigyeljük az időjósító napokat. Összefüggéseket keresünk az időjárás és az emberek tevékenysége között. Sétáink során gyűjtött terméseket, kavicsokat, egyéb kincseket

felhasználjuk alkotótevékenységünkben. A csoportszobában magvakat csíráztatunk. A Jelesnapokhoz kapcsolódva ágakat hajtatunk, rügyeztetünk.

A kiskertben a nagyokkal és a felnőttekkel egyre több munkát osztunk meg. Felkutatjuk az óvodánk környékén élő háziállatokat, megfigyeljük jellemzőiket, beszélgetünk hasznukról. Évente legalább egyszer ellátogatunk a Fővárosi Növény- és Állatkertbe, itt bővítjük ismereteinket a vadállatokról. Elemi összehasonlításokat végzünk a házi- és a vadon élő állatok viselkedése, táplálkozása, stb. között. Az óvoda kertjében a madarakat etetjük, óvjuk fészkeiket. Múzeum-, és kiállítás látogatásokat szervezünk, ahol a gyermekek ismeretei bővülnek, fejlődik esztétikai érzékük.

•**Az 5-6-7 éves gyermekekkel** már távolabb lévő helyeket is megismerünk, sokat közlekedünk gyalogosan. Megtanuljuk a közlekedési szabályokat, a helyes viselkedési formákat. kirándulunk a közeli parkba, a Rákos-patak partjára, ahol évszakonként megfigyeljük a környezet változásait.

Felfedezzük a szabadban élő állatok nyomait, a madarak hangjának sokszínűségét, a tarka pillangók röpködését. Gazdagítjuk gyűjteményünket különböző termésekkel, csigaházzal, fakéreggel, stb. Megismerjük az emberek természetpusztító és csúfító tevékenységét, de megtanuljuk a természetvédelem alapjait is. Rendszeresen takarítjuk az óvodánk előtti utcaszakaszt, tisztántartjuk óvodánk udvarát. A gyermekek az óvodai élet mindennapjaiban megismerik az óvodában dolgozó felnőttek munkáját, megkérünk szülőket is, hogy mutassák be munkájukat, munkaeszközeiket. A csoportszobában növényeket gondozunk. Magvakat csíráztatunk, ültetünk, palántákat nevelünk, azokat a kertbe kiültetjük. Együtt végezzük a feladatokat a veteményes-és virágos kertben. / /kapálás, gyomlálás, öntözés, stb. / . A kerti munkák sorrendjét a kalendáriumban rögzítjük, jelezzük a napszakok változását is.

Egyszerű kísérleteket végzünk állatokkal, növényekkel/gilisztafarm, katicaalatás, pók befogása, megfigyeljük, hogy a növények különböző körülményekre, hogyan reagálnak/. Kísérletezünk még vízzel, levegővel, talajjal. Évente legalább egyszer ellátogatunk a Fővárosi Növény- és Állatkertbe, itt bővítjük ismereteinket a vadállatokról. Múzeum-, és kiállítás látogatásokat szervezünk, ahol a gyermekek ismeretei bővülnek, fejlődik esztétikai érzékük. Kiemelt figyelmet fordítunk szűkebb és tágabb természeti- társadalmi- .technikai környezetünk megfigyelésére, az abban életkoruknak megfelelő biztos tájékozódásra .Ennek kapcsán lehetőség szerint évente látogatást teszünk a TIT Planetáriumba.

A környezet tevékeny megismertetése óvodánkban mikro csoportos formában valósul meg, akár a közvetlen környezet, akár a séták alkalmával 6-7 fős csoportokban. Az 5-7 évesekkel a távolabbi helyekre együtt megyünk, de a helyszínen kisebb csoportokban ismerkedünk a látnivalókkal. Ezek a mikro csoportos tapasztalatszerzések lehetővé teszik, hogy a gyermekek elmondhassák élményeiket, észrevételeiket, tapasztalataikat, megfigyeléseiket. Tudatosul bennük, hogy mindenkire odafigyelünk, mindenkire van megfelelő időnk, minden kérdésre válaszolunk. A beszélgetések közben gazdagodik szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük. A valós élményhelyzetek lehetővé teszik, hogy a gyermekek természetesen alkalmazzák a tanult viselkedési formákat.

Óvodásaink a matematikai ismereteket a nap folyamán a különböző tevékenységek közben sajátítják el. A séták alkalmával a természeti és az ember által alkotott világ színeit, formáit,

méreteit megfigyelik, összehasonlítják. A terméseket, terményeket, kavicsokat, stb. csoportosítjuk, számláljuk, sorba rendezzük pl. nagyság szerint, meghatározzuk a sorban elfoglalt helyüket. A csoportszoba tárgyaiból építünk, rendezzük őket, szín, forma, alak, rendeltetés szerint. A sétákon és a mozgás közben gyakoroljuk az irányokat, érzékeljük a geometriai formákat. Vizuális tevékenység közben fedezzük fel a szimmetriát.

A természetes anyagokkal való ismerkedés, és tevékenykedés közben a gyermekek sok új felfedezést tesznek.

III.6.2. A fejlődés eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, észreveszik a változásokat, gyönyörködni tudnak bennük.
- A gyermekek ismerik a kertvárosban és környezetünkben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.

III.7. Munkajellegű tevékenységek

Célunk:

A munka jellegű tevékenységek megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését, tapasztalatszerzését.

Feladatunk:

A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételének biztosítása.

III.7.1. A munka jellegű tevékenységek tartalma

Óvodai nevelésünk, és a személyiség sokoldalú fejlesztésének fontos eszköze a munka, és a munkajellegű játékos tevékenységek. A munka végzése közben- az óvónő céltudatos irányításával- a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti, társadalmi környezetükről. A munka által fejlődik értelmi képességük, s a gyakorlás során egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Munka közben kezdenek kialakulni a munkaszervezés képességének alapjai is, erősödik kezdeményező-készségük, együttműködési képességük.

Gyermekeink elsősorban saját szükségleteik kielégítése miatt, de a közösségért is végeznek munkajellegű feladatokat, munkájuk eredményét ők, és mások is egyaránt tapasztalják. E tevékenység magába foglalja az önkéntesen vállalt naposságot, az óvoda, a csoport és az egyén mindennapi életével kapcsolatos állandó, vagy alkalmoszerű munkákat, a növény - és állatgondozást. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek munkája mindig önkéntes, szabadon választott tevékenység legyen, melyet szívesen, örömmel végeznek.

A gyermeki munkát tudatosan szervezzük, tervezzük, figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait. Nevelőtestületünk épít a munka játékkal megegyező sajátosságaira, és a játékban reprodukált munkára Pl. sütés, befőzés, gyümölcstálak készítése, csoportszoba évszakonkénti takarítása stb.

III.7.2. A korcsoportonkénti tartalmak

Minden korcsoportban megteremtjük az önálló munka lehetőségét. Csak olyan munkát- illetve a munkának- csak azt a részét bízunk a gyermekekre, amelynek elvégzésére megerőltetés nélkül képesek. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be. Az elvégzett munkát minden esetben értékeljük, megerősítjük dicsérettel, buzdítással, hogy gyermekeink mind többször átéljék a munka örömet. A gyermekek munkavégzésük során felismerik annak hasznát, szükségességét. Minden munkafajtnál példát adunk, a különböző eszközök használatát megmutatjuk. A munkavégzés helyes sorrendjét a gyermekek a felnőttekkel együtt gyakorolják.

Minden korcsoportban fontos az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, a környezet tisztántartása, gondozása. /egészséges életmód c. fejezetnél /.

3-4 éveseknél nagy türelemmel, fokozatosan vezetjük be az önkiszolgáló munkát, a gyermekeket felnőtt segíti. Az óvónőjüket figyelve vesznek rész a növények gondozásában, a kerti munkában, az alkalmoszerű munkákban.

• **A 4-5 éves gyermekek** közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor vezetünk be, amikor a gyermekek készségi szinten már ismerik a munkafolyamat menetét.

A naposi munka óvodánkban mindig önként vállalt tevékenység, melybe fokozatosan vonjuk be a gyermekeket, senkit sem kényszerítünk. Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek szintén önkéntesen, kisebb csoportokban végzik, ilyen pl.: a játékok elrakása, a csoportszoba, és az öltöző rendben tartása, az udvari játékok elrakása, a kisház rendben tartása, apróbb megbízások teljesítése, stb. Az óvónő irányításával, de egyre önállóbban végzik a kerti munkát, a növény- és állatgondozást.

• **Az 5-6-7 évesek** önállóan, de önkéntes alapon végzik a naposi munkát. Közös eldöntik a munka megosztását, izléselesen, esztétikusan terítenek. Étkezés után a szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkákat szintén önkéntesen vállalják. / évszakonként kerti-udvari munka, teremdíszítés, "nagy takarítás" a csoportszobában, ajándékok készítése a kisebbeknek stb./ Egyre többet segítenek a kisebbeknek. A környezetükben már észreveszik a teendőket, és külön kérés nélkül elvégzik a feladatokat. Szépítik, óvják környezetüket a kerti, udvari munkákban egyre önállóbbak, helyesen használják és rendben tartják kerti szerszámaikat.

Az óvoda adottságai szerint megteremtjük, és megtervezzük, a gyermekek számára az életkoruknak és képességeiknek megfelelő, változatos munkajellegű tevékenységeket. A gyermekek tudják és érzik, hogy munkájukat mi, felnőttek igényeljük, elismerjük. Gyakran dicsérjük, biztatjuk őket. A folyamatos napirend lehetővé teszi, hogy a gyermekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedjenek, s azt egyéni tempójuknak megfelelően végezzék.

III.7.3. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények-és állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, iskolásoknak, felnőtteknek.

Gyermekvédelmi tevékenység

IV. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A harmonikusan fejlődő gyermekeket preventív jelleggel kísérjük figyelemmel.

A nehezen nevelhető gyermekek fejlesztését a támogató szakemberekkel: logopédussal és a pszichológussal együttműködve végezzük.

A hátrányos helyzetű gyermekek, családok helyzetét – lehetőségeinkhez mérten- igyekszünk megkönnyíteni.

A káros hatások megelőzésére, ill. megszüntetésére pedagógiai eszközökkel törekszünk.

IV.1. Lehetőségeink

- a szülők figyelmének felhívása a gyermek fejlődési sajátosságaira
- nevelési segítség (szükség szerint többször is)
- fejlesztő, felzárkóztató óvodai programok szervezése
- a gyermek Pedagógiai szakszolgálatba, nevelési tanácsadásra irányítása
- javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére, gyermek-ideggondozói- és pszichiátriai vizsgálatra
- rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra való javaslatlattétel
- javaslat a gyermek más formában történő napközbeni ellátására (családi napközi, házi gyermekfelügyelet)
- a szülők kérelemére vagy beleegyezésével javaslat a gyermek átmeneti gondozására

Gyermekvédelmi tevékenységek

Amennyiben e pedagógiai eszközök nem előzik meg a gyermek veszélyeztetettségét, a Gyermekjóléti Szolgálat felé jelzéssel kell élni.

A veszélyeztetett gyerekek, családok olyan élethelyzetben vannak, mely a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését akadályozza, vagy gátolja.

A gyermek veszélyeztetettsége esetén kötelesek vagyunk a Gyermekjóléti Szolgálat felé jelzéssel élni, indokolt esetben hatósági eljárást kezdeményezni. A gyermek családban történő nevelését elősegítjük, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében együttműködünk.

A Pedagógiai szakszolgálattal kialakult kapcsolatunknak kiemelt jelentősége van, hiszen fő tevékenysége a nevelési és pszichológiai tanácsadás.

IV.2. Feladataink és kompetenciaköreink

Nevelőtestület:

- A nyilvántartásba vett gyerekek státuszának évenkénti egyeztetése.

Csoportvezető óvónő:

- Tájékoztatás a veszélyeztetett gyerekekről az óvodavezető illetve a gyermekvédelmi felelős felé
- Veszélyeztető okok feltárására végzett családlátogatások
- A veszélyeztetettség megelőzése
- Fogadó órák kezdeményezése
- Törekvés a veszélyeztetettség megszüntetésére

Intézményvezető:

- Igény szerint fogadó órák tartása
- Veszélyeztető okok feltárására végzett családlátogatás
- Igény szerint fogadó órák tartása
- Gyermekvédelmi tevékenységek
- A szülők tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról (hirdetmény formájában)

Intézményünk sajátossága hogy Alapítványi Óvodánkban azon gyermekek előfordulása, akik anyagi okokra visszavezethető hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű kategóriába tartozhatnak, szinte teljesen kizárt.

A csekély létszámú nevelőtestület miatt az Intézményvezető felelősségi körébe tartozik az esetleges, fent felsorolt gyermekvédelmi feladatok ellátása.

A Budapest XVII. kerületi Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal történő kapcsolattartás formái:

Prevenció céljából:

- szóban vagy írásban történő felkérés az intézményvezető útján

Rászorultság esetén:

- ellátási igény jelzése (egészségügyi, anyagi, mentális okokból) a szolgálat bejelentőlapján

Veszélyeztetettség esetén:

- Az 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról 5§ alapján.
- Elsődlegesen telefonon vagy személyesen történő azonnali jelzés
- Szóbeli jelzés írásban történő megerősítése a szolgálat bejelentő lapján

IV.3. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása érdekében végzett gyermekvédelmi és pedagógiai feladataink

Intézményünkben nincs szociálisan hátrányos helyzetű család. Ha mégis adódna ilyen, akkor óvodai csoportjaink nyugodt szeretetteljes légköre, az óvodapedagógusok és a dadus nénik megkülönböztetett figyelme, törődése, az ingergazdag óvodai élet biztosítja, hogy minden kisgyermek saját tempójának megfelelően fokozatosan fejlődjön és felzárkózhasson. Óvodánkban nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben egyetlen gyermek sem. A szülők- óvodapedagógusok kapcsolata jó, bizalommal fordulnak a szülők mind a csoportos óvónőkhöz, mind a vezetőhöz.

A hátrányos helyzetű gyermekek, a preventív hátrányos helyzetű gyermekek, a szociálisan veszélyeztetett gyermekek fokozott figyelemben részesülnek.

Kapcsolatrendszer

A szociálisan veszélyeztetett gyermek megegyezés alapján ingyen veheti igénybe az óvoda valamelyik szolgáltatását.

A preventív hátrányos helyzetű gyermekek és hátrányos helyzetű gyermekek esetében fokozottan figyelünk arra, hogy az óvodai életben minél aktívabban a különböző tevékenységeket kipróbálva részt vegyenek, és fejlődjenek.

Egyéni, differenciált bánásmódjuk érdekében szorosan együttműködünk a logopédussal, az óvoda pszichológusával, szükség esetén a családgondozóval.

V. ÓVODÁNK KAPCSOLAT RENDSZERE

V.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A korrekt, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Óvodánkban a család-óvoda kapcsolatát az átgondoltság, szervezettség, tervszerűség jellemzi.

Alapelvünk a családdal való kapcsolattartásban:

- Megteremtjük az oldott kapcsolatteremtés lehetőségeit, megtaláljuk a közös célkitűzéseket a gyermekek érdekeinek megfelelően.
- Ösztönözzük a szülőket a rendszeres kapcsolattartás kezdeményezésére.
- Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul vesszük, és segítjük a családi nevelést, ahol ezt a szülők igénylik. A szülőknek érezniük kell, hogy gyermeküket szeretik az óvodában.
- A programírás folyamatába bevonjuk a szülőket, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselőik által vehetnek részt.
- Megismertetjük a szülőkkel óvodai programunkat, az óvoda tartalmi munkáját, biztosítjuk a folyamatos információáramlást.
- Mintaadással, az értékek felmutatásával, az általunk preferált erkölcsi- magatartási normákat igyekszünk elfogadtatni a szülőkkel.
- A szülő, a gyermek személyiségjogait, hitvallását tiszteletben tartjuk.
- Az óvónő szakmai felkészültségben, emberi magatartásban egyaránt példa értékű legyen.
- Felhívjuk a szülők figyelmét törvény adata jogaikra és kötelezettségeikre.

A kapcsolattartás formái

- **Ismerkedés, beiratkozás:** Az első találkozás a családdal. Az intézményvezető bemutatja az intézményt, lehetőséget biztosítva a szülőknek és a gyermeknek is, hogy bepillantást nyerhessenek az óvoda életébe. Tájékoztatást nyújt az intézmény alapszolgáltatásairól, és egyéb lehetőségekről. Bemutatja az intézmény napirendjét, házirendjét. Együttműködés esetén beírja a gyermeket az óvodai előjegyzési naplóba, tájékoztatást nyújt a felvételtől.
- **Szülői értekezletek:** Tájékoztató – minden év szeptemberében, amikor az új szülők tájékoztatást kapnak az óvoda programjáról, az óvodai nevelés működési rendszeréről, ill. év elején és év végén a csoport külön értekezlete. Speciális témájú- egy vagy több téma elemzése, megbeszélése.
- **Anyás beszoktatás:** Hosszú ideje jól bevált hagyomány óvodánkban, hogy a család valamelyik tagja bent lehet a délelőtti folyamán az óvodában és segítheti gyermeküket az átmenetben. A beszoktatás ideje általában egy hét, de egyedi esetekben hosszabb ideig is tarthat.

- **Munkadélutánok, teadélutánok:** Az ünnepkörhöz, vagy aktuális nevelési problémákhoz kapcsolódva közös ajándékkészítés, vagy más építő jellegű tevékenység szervezése a délutáni órákban.
- **Kirándulás:** A csoportos kirándulások mindegyikén van arra lehetőség, hogy szülő részt vehessen, de a helyigénye miatt ennek szűkösebbek a lehetőségei. Ennek ellenére minden szülőt ösztönzünk, hogy vegyen részt, s a közös túrázás, játék élményét szerezze meg saját maga és gyermek, illetve az egész intézményi közösség számára.
- **Az ünnepkörhöz kapcsolódó nyitott rendezvények:** karácsonyi betlehemes játék, anyák napi készülődés, évszáró stb.

Kapcsolatrendszer

- **Fogadó órák:** Igény szerint előre egyeztetett időpontban.
- **Napi kapcsolat:** Mivel óvodánk nagyon kicsi és családias, ezért lehetőségünk van rá, hogy ha csak néhány szó erejéig is, de napi kapcsolatban lehetünk a szülőkkel.
- **Szülők Szervezetének** szerepe: Minden csoportban működik a megválasztott szervezet. Fontosabb kérdésekben kikérjük a véleményüket, illetve segítségüket kérjük az óvoda életével kapcsolatos döntésekben, a rendezvények szervezésében, a szülők informálásában.

V.2. Kapcsolat az iskolával

Óvodánk két iskolával építette ki leghatékonyabban kapcsolatát: ezek a Bp. XVII. kerület Újlak Utcai Általános Német Nemzetiségi és Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola és a Gregor József Általános Iskola. A Újlak Utcai Iskola közelsége jó lehetőséget biztosít az iskolalátogatásokra, közös programokra, mindkét intézmény Tehetségpont, ahol szívesen kezdik meg tanulmányaikat a körzetes óvodásaink. Nyitottak vagyunk bármely iskolával a kapcsolatfelvételre, ahová gyermekeink mennek tőlünk. Fontosnak érezzük a kapcsolattartást, a folyamatos tájékozódást, ezért minden évben megszervezzük volt nagycsoportosaink találkozóját az óvodában.

A kapcsolattartás formái:

- Látogatások /pedagógusok, gyermekek / tapasztalatcserék, beszélgetések, óralátogatások, az iskolai élet megismerése,
- az iskola, óvoda hagyományainak megismerése
- az iskola és az óvoda helyi programjának megismerése, ráépülési lehetőségek keresése egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel
- művésztanárok, iskolások részvétele az évszaki koncerteken / ha ez így nem megoldható a zeneiskola megkeresése /
- művésztanárok, iskolások alkotásainak kiállítása az óvodában
- tanítók részvétele a kézműves és játszódélutánokon

V.3. Egyéb kapcsolatok

Az óvoda a folyamatos pedagógiai, szakmai, tárgyi fejlesztés érdekében rendszeres kapcsolatot tart a köznevelés helyi irányításával.

Kapcsolatok a fenntartóval:

Az intézmény pedagógiai munkájáról, eredményeiről, hiányosságairól szóban és írásban tájékoztatja Fenntartóját. A működéshez szükséges szabályzatokat, terveket az intézmény vezetője az intézményben működő szervezetekkel együtt elkészíti.

Kapcsolat a szakmai szolgáltatóval:

A pedagógia munka színvonalának folyamatos emelése érdekében naprakész kapcsolat a szaktanácsadóval. A szervezett továbbképzéseken való részvétel, országos óvodapedagógiai konferenciákon való részvétel. Folyamatos információcsere, publikációk, szakkönyvek, megjelenő szakirodalom biztosítása az intézménynek.

Kapcsolat a szakszolgálatokkal:

A Pedagógiai szakszolgálat munkatársaival állandó kapcsolatban állunk (pszichológiai vizsgálatok javaslata, iskolaérettségi vizsgálat, véleménycsere stb.)

A családsegítővel való kapcsolattartást lásd a gyermekvédelelemnél

A logopédussal napi kapcsolatban vagyunk, mivel fejlesztő és beszédjavító foglalkozásokat tart nálunk

A szakértői bizottsággal szükség esetén tartjuk a kapcsolatot.

A közművelődési intézményekkel való kapcsolatunk:

- Vigyázó Sándor Községi Ház kiállításainak, képzőművészeti tárlatainak megtekintése, egyéb rendezvényeken való részvétel
- Tájházakkal, műhelyekkel való kapcsolattartás, látogatás
- Múzeum, könyvtárlátogatások,
- Művészek fellépése az óvodában / gyermekelőadások

A kínálatból úgy válogatunk, hogy az elősegítse nevelési feladataink megvalósítását, esztétikai élményt nyújtson a gyermekeknek. Színesítse, árnyalja óvodai életünket, s zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyekkel nevelésünk elvei nem egyeztethetők össze.

Kapcsolat az Ovi Galériában kiállító művészekkel

Az Ovi Galéria kiállításait évszakonként rendezzük meg. A kiállító művészeket meghívjuk az óvodába, részt vehetnek óvodai rendezvényeinken. Bemutatót tarthatnak gyermekeinknek arról, hogyan készülnek a műalkotások.

VI. A PROGRAM TERVEZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A program sikerkritériumát „A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető, értékelhető az óvoda nevelési céljának megfelelő munka, és a gyermekek fejlettségi szintje.

A programban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell teljesíteni. Minden esetben a nevelőtestület határozza meg a gyermek képességeinek, szociokulturális körülményeinek ismeretében, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának.

VI.1.1. A program működését tervező, elemző, és értékelő dokumentumok

A programhoz a következő szakmai dokumentumok elkészítése szükséges

- **Éves Munkaterv:** készíti az óvodavezető, időkerete: 1 nevelési év

Ez a dokumentum hidat képez a program és a gyermekcsoportok elkészített terve között

- **A gyermekcsoportok nevelési terve:** készítik: óvodapedagógusok, időkeret: félév
- **A gyermekcsoportok tevékenységi terve:** készítik: óvodapedagógusok, időkeret: negyedév
- **Eseményterv:** tervezési időkeret 1 hónap

Ezek a dokumentumok a csoportnaplóban találhatóak, melyek tartalmazzák a csoportra differenciáltan vonatkozó szokás- szabályrendszert, a Jeles- napokhoz, évszakokhoz, tevékenységi témakörökhöz tartozó anyagokat és az eseménnyel járó szervezési munkákat.

- **Gyermektükör:** tervezési időkerete: folyamatos

Tartalmazza: a gyermek anamnézisének, az óvónők megfigyeléseit, a gyermekek képesség-szintjeit és a fejlesztési elképzeléseket. (Az első héten az anamnézist, a beszoktatás befejezésére a fejlettség szintjének regisztrálását elvégezzük, hogy az egyéni fejlesztéseket tervezni lehessen.

VI.1.2. A nevelőmunka ellenőrzése

Az óvodapedagógus elsősorban önmagát ellenőrzi, és saját munkáját értékeli. Valamennyi problémás helyzetben törekszik a belső önértékelés standardja szerint a BECS csoporttal együtt elemezni a történeteket.

A szakmai munka ellenőrzését a BECS csoport és az intézményvezető végzi az év elején kidolgozott ellenőrzési terv szerint, melyben minden dolgozót érint és mozgósít az ellenőrzés folyamatában. Az ellenőrzés nyitott formájú, mely évenként hasonló az IMIP-ben folyamatszabályozott rendszerrel működik. Eredményeit a BECS csoport erre kijelölt tagja a KIr rendszerbe feltölti.

Az ellenőrzés tárgya: dokumentumok, a gyermekek szokás-szabályrendszere, normák, a programban meghatározott „a fejlődés várható eredménye óvodáskor végén” fejezetekből lebontott sikerkritériumok alapján, illetve a pedagógiai mérés-minősítési standardok alapján.

VI.2. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉNEK, MEGÓVÁSÁNAK ELVEI

Mivel programunk fő területe a néphagyományok ápolása, ezért az eszközök beszerzésénél a kötelező eszközökön belül és felül is az alábbi elvek érvényesülnek:

- Minél több legyen a természetes anyagból készült eszköz
- Jó minőségű, sokoldalú fejlesztést szolgáló játékok legyenek
- Sokoldalú információ adásához szükséges IKT eszközök jelenléte (magnó, videó , tv, cd lejátszó)
- A kismesterségek gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok legyenek megtalálhatóak minimálisan minden csoportban
- Legyen lehetőség egyéni és csoportos foglalkoztatásra

A megóvás elvei:

- A felszerelések, eszközök, játékok megóvása érdekében megfelelő szabályokat alakítunk ki a gyermekek számára
- A műszaki eszközök megfelelő használatának elsajátítása minden pedagógus részéről kötelező

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

I. Készítette: Huszár Gáborné
Intézményvezető

Ph

Budapest, 2013. 02. 01.

II. Az óvodai nevelési programban foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jogával élve a dokumentumról véleményt alkotott:

1. Az óvodában működő Szülői Szervezet/Közösség

2013. 02. 01.

A Szülői Szervezet elnöke

III. A magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez (a dokumentumok nyilvánosságának biztosítása) az egyetértési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és megadta:

Az óvodában működő Szülői Szervezet

2013. 02. 01.

Szülői Szervezet elnöke

IV. Az óvoda nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a nevelési programot 2013. február 1-én tartott határozatképes rendkívüli ülésén 100%-os igenlő szavazattal 1/2013. (02.01.) határozatszámom elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: Budapest, 2013. február 01.

Intézményvezető

V. A fenntartóhoz való benyújtás időpontja: 2013. február 01.

Az óvoda nevelési programját a Fenntartó képviselőjében jóváhagyta.

Budapest, 2013. február 01.

A Fenntartó képviselőjében

Nyilatkozat

A szülői szervezet képviselőjében nyilatkozom arról, hogy a nevelési program elfogadása előtt magasabb jogszabályban biztosított egyetértési és véleményezési jogunkat korlátozás nélkül gyakorolhatjuk, és a szülői közösséget érintő pontokhoz egyetértésünket adjuk.

Budapest, 2013. február 01.

Szülői Szervezet elnöke

Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje nyilvánossága: határozatlan időre szól.

A szülők számára a vezetői irodában megtekinthető.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózat bővítés, leépítés, átszervezés,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha a helyi program célja, feladata jelentősen változik,
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Felhasznált irodalom

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. Magyar Közlöny, 1996. 71.sz.
2. Az óvodai nevelés programja. Bp. OPI, 1989.
3. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Szolnok, JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1997.
4. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés- de hogyan? NAT- TAN Sorozat, Bp. OKI.1996.
5. Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel, mesével. Magyar pedagógiai Társaság, 1989.
4. Érdi-Krausz Zsuzsa: Mindenki gyógytestnevelése. Bp. FPI. OKKER, 1996.
7. Becsey Bertalan Sarolta-Esküdtné Sebestyén Ildikó: Mozgásos játékminták játékgyűjtemény. Ifjúsági Lap-és Könyvkiadó V. Bp. 1986.
8. Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp. FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.
9. Czibere Ernőné: Edző és gyógytorna az óvodában. KPSZI.
10. Sínai Miklós u-i óvoda nevelőtestülete: Napról-napra a mi kalendáriumunk. Pedellus Bt. Debrecen.1992.
11. Tátrai Zsuzsanna-Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Planétás ki- adó. Bp. 1997.
12. Juhász Sándorné: Hagyományörzés az óvodában. Szakdolgozat. 1995. Bp-i Tanító- képző Főiskola Továbbképzési és Szabadművelődési Központ.
13. Bertók Zoltánné: Segédanyag az óvodai nevelési program módosításához. Bp. 2002.
14. Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból - második módosított kiadás 2002
15. Nagy Jenőné: Óvodatükör—2001
- 16.2/2005(III.1.) OM rendelet